

บทที่ 5

รูปแบบและเนื้อหาของรายการใจถึงใจกับการปรับบทบาทของสถาบันทหาร

สำหรับในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์ด้วยบทของรายการ ใจถึงใจ เพื่อดูว่า เนื้อหาที่ได้รับการคัดเลือกออกมานำเสนอ นั้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสถาบันทหารต่อสังคม ในลักษณะใดบ้าง และอย่างไร ดังที่ Jurgen Harbermass กล่าวไว้ว่า ในการทำการสื่อสารแต่ละครั้ง นั้น ผู้ส่งสารมักจะแอบแฝงไว้ด้วยความตั้งใจ (intention) บางอย่าง โดยการสร้างความหมายบางอย่าง ผ่านความตั้งใจออกมาทางเนื้อหาของสาร ซึ่งจะเห็นได้จากความตั้งใจที่จะเลือกหยิบยกประเด็นบาง ประเด็นเท่านั้นขึ้นมานำเสนอ และหลีกเลี่ยงการนำเสนอบางประเด็น ดังนั้น การศึกษาเนื้อหาที่ ปรากฏในรายการ ใจถึงใจ จึงสามารถเป็นตัวบ่งชี้ให้เราทราบว่าสถาบันทหารได้แอบแฝงความตั้งใจ เกี่ยวกับการปรับบทบาทของตน ให้ปรากฏในรายการวิทยุดังกล่าวบ้างหรือไม่

ภายหลังจากศึกษาด้วยบทรายการที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมมาทั้งหมด 44 ตอน ผู้วิจัย จะได้นำด้วยบททั้งหมดนี้มาแยกประเภท เพื่อพิจารณาว่า มีประเภทของเหตุการณ์ หรือ ประเด็น อะไรบ้าง ที่ผู้ผลิตรายการได้หยิบยกขึ้นมาออกอากาศ ในปริมาณความถี่บ่อยเพียงใด และหลังจาก นั้น ผู้วิจัยจะได้ทำการตีความความหมายแฝงเร้นที่ซ่อนอยู่ในด้วยบทรายการเพื่อหาความพยายามใน การปรับบทบาทของสถาบันทหารต่อไป

รูปแบบของรายการใจถึงใจ

รายการวิทยุ "ใจถึงใจ" ออกอากาศตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 18.00-18.15 น. โดยภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงชื่อรายการจาก "เพื่อแผ่นดินไทย" แล้ว ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง รูปแบบในการนำเสนอรายการเสียใหม่ จากเดิมที่เคยนำเสนอเป็นบทความยาวเพียงช่วงเดียว โดย แบ่งเนื้อหาการนำเสนอออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. ข้อคิดจากข่าว : ลักษณะรายการช่วงข้อคิดจากข่าว ก็คือการนำเสนอเรื่องราว เหตุการณ์ปัจจุบัน (Current affairs) ที่เกี่ยวกับประเทศไทย โดยออกอากาศเป็นประจำทุกวัน มีความยาวประมาณ 3-5 นาที โดยลักษณะการนำเสนอจะเป็นการบอกกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และเป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร ดังตัวอย่าง

- ความเคลื่อนไหวของ ขจก. (10/11/36)

ความเคลื่อนไหวของขจก. ที่หลบหนีข้ามแดนไปในมาเลเซีย ทางมาเลเซียก็จะดำเนินการโดยทันทีที่ละค่ะ และประมาณต้นปี พ.ศ. 2537 นี้ นะคะ ไทยและมาเลเซียก็จะมีการเจรจาเรื่องสนธิสัญญาการปราบปราม ขจก. โดยหันมาพิจารณาให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบันค่ะ

- การปราบปรามผู้ก่อการร้ายภาคใต้ (15/11/36)

สำหรับข้อคิดจากข่าววันนี้ขอนำเสนอเรื่อง การเตรียมแผนปราบปรามขบวนการโจรก่อการร้ายที่หนีข้ามแดนไปฝั่งมาเลเซียนะครับ ภายหลังจากที่ได้มีการประสานไปยังประเทศมาเลเซียเพื่อเปิดหารือร่วมกันในการที่จะปราบปรามขบวนการโจรก่อการร้ายที่หนีข้ามแดน

รายงานดังกล่าวมิได้มีเฉพาะการให้ข้อเท็จจริงธรรมดาเท่านั้น แต่รายการมักจะมีการลงท้ายด้วยการแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อข่าว หรือเหตุการณ์นั้นๆ เสมอๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ชยะในกทม. (18/10/93)

เราก็คงหวังว่าทางกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ดูแลกทม. ของเราจะสามารถหาวิธีแก้ปัญหาชยะได้ นะครับ กทม. ของเรานั้น ได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองใหญ่และก็มีปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอีกมากมาย ยังมีจำนวนประชากรหนาแน่นมากขึ้นเท่าใดนะครับ ปัญหาก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น เราก็คงหวังว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภากทม. คนจะไปใช้สิทธิ และเลือกสมาชิกสภาเขตเข้ามาทำหน้าที่....

- ความแล้งน้ำใจของคนไทย (5/11/36)

การแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ทุกคนควรหันมารณรงค์เรื่องความมีน้ำใจ ปลูกจิตสำนึกความดีงามของสังคมไทยในอดีตให้กลับคืนมา นำหลักธรรมอันประเสริฐที่มนุษย์ควรยึดมั่นปฏิบัติต่อกันในเรื่องของพรหมวิหาร 4 ประการ เพื่อช่วยจรรโลงจิตใจมนุษย์ให้ทุกคนเป็นมิตรที่ดีต่อกัน

2. สาระ 6 โมงเย็น คือ การนำเสนอเรื่องราวเพื่อความรู้หรือเพื่อสั่งสอนให้ข้อคิดในการดำรงชีวิต และปฏิบัติตัวในสังคม สาระ 6 โมงเย็น นำเสนอเป็นประจำทุกวันเช่นกัน โดยช่วงนี้จะมีความยาวประมาณ 5-10 นาที นำเสนอต่อจากช่วงข้อคิดจากข่าว โดยอาจจะมีเพลงสั้นรายการในบางครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- โสภณีนีเด็ก (11/10/36)

โสภณีนีเด็ก เป็นปัญหาซึ่งเกิดจากการหลงไหลใฝ่ต่ำ ของบุคคลที่เรียกกันว่า เพศชาย เพศหญิง อะไรก็ตาม เวลานี้เกิดปัญหาในการนิยมเสพสมทางเพศ และโดยเฉพาะการไว้

จิตสำนึกในการมองเห็นเด็กเป็นลูกเป็หลาน ถ้าเรามองเห็นเขาเป็นลูกเป็นหลานเรา เราก็คงจะไม่ลง หรือใครที่เป็นพ่อเป็นแม่ ก็ไม่ควรจะขายลูกมาประกอบอาชีพที่มันเป็นมิฉฉอาชีพ ผิดทั้งศีลธรรม ก็ไม่ควรจะหากินแบบสิ้นคิด หากินแบบง่าย ๆ ถือว่าจำนนต่อการหากิน

- การดำเนินการสร้างซ่อมพระบรมรูปทรงม้า (12/10/36)

คำชี้แจงของ พลโท อนุสรณ์ กฤษณะเศรษฐี เกี่ยวกับการซ่อมสร้างพระบรมรูปทรงม้า สาเหตุเนื่องจากได้มีการสำรวจลานพระบรมรูปทรงม้า ปรากฏว่า ลานพระบรมรูปทรงม้านั้น มีรอยร้าว ทางผู้บัญชาการทหารสูงสุดจึงได้เรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม ก็มีกรมโยธาธิการ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ การซ่อมแซมนี้จะแล้วเสร็จในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2536 จึงขอเรียนให้ประชาชนทราบว่า อย่าได้มีความห่วงใยในการสร้างครั้งนี้ ซึ่งกอง บก.สูงสุด กรป.กลาง และผู้มีจิตศรัทธาเรียไ้บริจาคมานะครับ

3. ถามมาตอบไป คือ ช่วงที่เปิดให้มีการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) ระหว่างผู้ดำเนินรายการกับผู้ฟังทางบ้าน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ฟังทางบ้านเขียนจดหมายเข้ามาซักถามปัญหา หรือส่งบทความมาร่วมออกอากาศ ผู้ดำเนินรายการจะตอบข้อซักถามของผู้ฟังทางบ้าน ซึ่งลักษณะจดหมายที่เข้ามาในบางครั้ง จะเป็นข้อสงสัย ข้องใจในเรื่องต่างๆ หรือขอเอกสาร หนังสือที่ทางรายการเป็นผู้ผลิตขึ้น หรือเป็นการร้องเรียน ร้องทุกข์ แสดงความคับข้องใจต่อปัญหาต่างๆ ในช่วงถามมาตอบไปนี้ บางวันอาจจะขาดหายไปบ้าง ถ้ารายการสองช่วงแรกมีความยาวมาก ตัวอย่างของรายการช่วงถามมาตอบไป เช่น

- แจ้งข่าวเรื่องคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองมีจดหมายของท่านผู้ใช้นามว่า ปากกาทอง จากจังหวัดขอนแก่น ได้แจ้งข่าวเข้ามาว่า ในขณะนี้ จังหวัดขอนแก่น ก็มีกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองมาอยู่ในจังหวัดขอนแก่นกันมาก คุณปากกาทองยังได้บอกอีกว่า กลุ่มคนผู้หลบหนีเข้าเมืองมานี้ ได้หลบเข้ามาจากจังหวัดเลย ทางอำเภอเชียงคาน และคนเหล่านั้นจะก็พูดภาษาไทยได้ดี บางคนก็พูดได้เล็กน้อย คนเหล่านี้จะมาหางานทำในจังหวัดขอนแก่น เช่น ตามร้านอาหาร เป็นต้น เรื่องคนหลบหนีเข้าเมืองนี้ก็ก็เป็นปัญหาที่สร้างความยุ่งยากให้กับประเทศไทยเรามากยิ่งขึ้นนะจะ ก็ขอให้คุณปากกาทองได้แสดงความเป็นพลเมืองดี โดยการไปแจ้งให้ตำรวจในจังหวัดขอนแก่น ทำการจับกุมโดยเร็ว บ้านเมืองเป็นของคนไทยทุกคนนะจะ ต้องช่วยกัน บุคคลพวกนั้นนะจะ เค้ามาเพื่อหวังผลทางการเมืองของฝ่ายเค้า ดังนั้น คนไทยเราอย่างไ้ตั้งนอใจ อย่าถือว่าธุระไม่ใช่

- ต่อไปนี่ก็เป็นจดหมายร้องเรียนต่างๆ นะจะ ฉบับแรกเป็นของผู้ใช้นามแฝงว่า ทบ.2 จากจังหวัดสมุทรปราการ ร้องเรียนมาว่า ถนนที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการนั้น รถแทบวิ่งไม่ได้เพราะเป็นหลุมเป็นบ่อเป็นเช่นนี้มาเกือบ 4 ปีแล้ว ถนนที่ว่านี้เป็นถนนที่เชื่อมต่อจากบ้านทางหลวง ลงไปยังบ้านตานี ยาว 7 กิโลเมตร ยิ่งฝนตกหนักนะจะ ถนนตรงนี้เป็นอัมพาตใช้การ

ไม่ได้ไปเลยละคะ ท่านผู้ที่รับผิดชอบ ไม่ว่าจะผ่านทางจังหวัดก็ดีหรือทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรปราการก็ดี ไปดูกันหน่อยนะคะ ชาวบ้านเดือดร้อนกันค่ะ

เมื่อพิจารณารายการทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเก็บไว้ พบว่า รายการมักดำเนินไปในรูปแบบดังกล่าว ยกเว้นในบางวันซึ่งเป็นวันสำคัญก็จะมีรายการ สารคดีที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญนั้นๆ มานำเสนอแทน ดังตัวอย่าง

- รัชกาลที่ 7 ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญปกครองประเทศนับว่าท่านเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีสายพระเนตรยาวไกล

กล่าวโดยสรุป ลักษณะรายการใจถึงใจ มีรูปแบบการนำเสนอรายการแบบนิตยสารทางอากาศ โดยแบ่งรายการออกเป็น 3 ช่วง ช่วงแรก "ข้อคิดจากข่าว" เป็นการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์และเหตุการณ์ในแต่ละวัน หรือในรอบสัปดาห์ ช่วงที่สอง "สาระ 6 โมงเย็น" เป็นบทความเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป พร้อมกับการแสดงความคิดเห็นประกอบ ช่วงสุดท้าย "ถามมาตอบไป" เป็นการตอบคำถามจากผู้ฟังทางบ้านที่เขียนมาถามในประเด็นปัญหาต่างๆ อย่างไรก็ตาม รูปแบบของรายการอาจจะเปลี่ยนแปลงไปในบางวัน ในกรณีที่มีสถานการณ์หรือเหตุการณ์พิเศษเกิดขึ้น แต่ถ้าเป็นรายการปกติ สัดส่วนของรายการก็จะมีลักษณะดังนี้

เพลงเปิดรายการ 30 วิ

ข้อคิดจากข่าว 3-5 นาที

เพลงคั่นรายการ 30 วิ

สาระ 6 โมงเย็น 5-10 นาที

เพลงคั่นรายการ 30 วิ

ถามมาตอบไป 1-3 นาที

เพลงปิดรายการ 30 วิ

ลักษณะเนื้อหาของรายการใจถึงใจ

เนื้อหาของรายการวิทยุใจถึงใจที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ ที่ถูกเลือกหยิบยกขึ้นมานำเสนอสามารถจำแนกแยกแยะรายละเอียดในแต่ละช่วงรายการได้ดังต่อไปนี้

ข้อคิดจากข่าว

1. เหตุการณ์ชายแดนประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งแบ่งเป็นประเด็นย่อยได้ดังนี้

1.1. ความร่วมมือระหว่างประเทศไทย และ ประเทศเพื่อนบ้าน

- การกิจของกองทัพไทยในการเข้าร่วมกับกองกำลังสหประชาชาติในการบูรณะประเทศกัมพูชา ทหารช่างเฉพาะกิจบางส่วนได้เดินทางกลับถึงประเทศไทยแล้ว อีกส่วนหนึ่ง ยังคงปฏิบัติหน้าที่สร้างสะพาน และ โรงเรียน ส่วนกองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 2 มีกำหนดเดินทางกลับในวันที่ 29 ตุลาคมนี้ อย่างไรก็ตามนะคะ ขวัญ และกำลังใจของทหารช่างทุกคนยังเข้มแข็งดีทุกส่วนนะคะ แม้เหตุการณ์ในกัมพูชาจะตึงเครียด ส่วนกรณีคนไทย 32 คน ที่ถูกกัมพูชาควบคุมตัวเอาไว้ในคดี แซร์ลูโกโซ ทางทหารช่างเฉพาะกิจได้เข้าไปช่วยดูแล นำอาหารไปให้ และ อยู่ในระหว่างการประสานงานกับญาติของผู้ถูกควบคุมตัว ซึ่งขณะนี้คนไทยทั้ง 32 คน ยังไม่ได้รับการปล่อยตัว ซึ่งต่อเรื่องนี้นะคะ ทางกระทรวงการต่างประเทศก็ได้เร่งดำเนินการแล้ว

- ทางมาเลเซียได้ดำเนินการจับกุมผู้ร้ายข้ามแดนที่หลบหนีจากไทย และจะมีการพิจารณาสนธิสัญญา การปราบปราม ขก. ระหว่างไทยกับมาเลเซียใหม่ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

- มีการประชุมระหว่างแม่ทัพภาคที่ 4 ของไทยกับทางการมาเลเซีย เรื่อง ขก. หนีข้ามแดนไปมาเลเซีย ซึ่งงานขจัดภัยคุกคามของชาติ เป็นงานที่ต้องประสานงานกันทุกฝ่าย หากได้รับความร่วมมือจากประชาชนอีกแรงหนึ่งด้วยแล้ว ก็จะช่วยแก้ปัญหาก็ได้เร็วขึ้น เพื่อความสงบสุขของประเทศชาติ

- ความเคลื่อนไหวของขบวนการโจรก่อการร้ายที่หลบหนีข้ามแดนไปมาเลเซีย ทางมาเลเซียก็จะดำเนินการโดยทันทีละคะ และประมาณต้นปี พ.ศ. 2537 นี้ ไทย และ มาเลเซียก็จะมีการเจรจาเรื่องสนธิสัญญาการปราบปรามขก. โดยนำมาพิจารณาใหม่ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ทางด้านพลเอก วิจิตร สุขมาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ก็ได้กล่าวว่าการกองทัพก็ได้รายงานปัญหา ขก. มาให้ทราบเป็นระยะๆ นะคะ ปัญหาดังกล่าวก็เป็นปัญหาของประเทศชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็พยายามอย่างที่สุดละคะที่จะหยุดปัญหานี้ อย่างไรก็ตามนะคะ ประชาชนในเขตพื้นที่ภาคใต้โดยทั่วไปก็มีความเป็นอยู่ค่อนข้างปกติสุข แต่ข่าวสารที่ออกมาส่วนใหญ่แล้ว ต่อสถานการณ์ภาคใต้ในขณะนี้ จะออกมาในรูปของข่าวลือ เมื่อมีการขยายผลออกไปก็จะทำให้

สร้างความปั่นป่วน อาจสร้างความเสียหายให้กับความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติได้นะคะ ท่านผู้ฟังคะ อย่างไรก็ตาม ต่อข่าวลือต่างๆ ทางกองทัพเองก็ได้พยายามที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงให้กับประชาชนได้ทราบอยู่อย่างต่อเนื่องนะคะ เพื่อมิให้เกิดความสับสน และหวาดกลัว และข่าวลือบางอย่างก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายให้กับประเทศในสายตาของคนภายนอกได้ ปัญหาต่างๆ ของคนเหล่านี้ก็คงจะต้องมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างหลายๆ ฝ่ายเพื่อการสกัดกั้นภัยคุกคาม และความสงบของประชาชน และประเทศชาติ ให้สิ้นสุดลงโดยเร็วนะคะ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาเสถียรภาพ และความมั่นคงของพื้นที่ที่จะต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ในโครงการที่เรียกกันว่า Southern seaboard ค่ะ

- การเตรียมแผนปราบปรามขบวนการโจรก่อการร้ายที่หนีข้ามแดนไปมาเลเซีย นะครับ ภายหลังจากที่ได้มีการประสานงานไปยังทางการมาเลเซีย เพื่อเปิดการหารือร่วมกันในการที่จะปราบปรามขบวนการโจรก่อการร้ายที่หนีข้ามแดนเมื่อวันที่ 14 พ.ย. 2536 นะครับ พลโท กิตติ รัตนฉายา แม่ทัพภาค 4 ก็ได้เดินทางไปประชุมร่วม ไทย-มาเลเซียที่รัฐอลอสตาร์ ซึ่งจากการประชุมร่วมกัน ทางมาเลเซียก็ได้รับข้อเสนอของฝ่ายไทยเกี่ยวกับปัญหาขบวนการโจรก่อการร้ายซึ่งก็จะได้จัดให้มีการประชุมร่วมกันอีกครั้งในเดือนมกราคม ปีหน้า เพื่อกำหนดแนวทางช่วยเหลือประเทศไทยต่อไปนะครับ สำหรับขณะนี้ทางการมาเลเซียก็ได้ขอให้ทางประเทศไทยเราจัดทำทำเนียบกำลังรบ คือการระบุยอดจำนวนของขบวนการก่อการร้ายที่หนีไปกบดานอยู่ในมาเลเซียว่ามีจำนวนอยู่เท่าใด

- การปราบปรามยาเสพติดในภาคใต้ เนื่องมาจากยาเสพติดได้มีการแพร่กระจายไปอย่างสูงมาก จึงได้มีการดำเนินการเปิดศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดภาคใต้ขึ้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายนที่ผ่านมา นะครับ ศูนย์ปฏิบัติการดังกล่าวได้มีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการ 14 จังหวัดในภาคใต้รวมทั้งสิ้น 41 ชุด ด้านกำลังก็ประกอบไปด้วยตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจภูธร กำลังฝ่ายทหาร กำลังของ ปปส. รวมทั้งกลุ่มผู้นำทางศาสนานะครับ และ การทำงานนั้นก็แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนของการ ขำกับการปฏิบัติการ ซึ่งจากที่ผ่านมานั้น การปราบปรามยาเสพติดจะกระทำไปในทางลับ แต่ต่อไปนี้จะไม่เป็นความลับอีกต่อไป โดยจะให้สื่อมวลชนเข้ามาร่วมปฏิบัติการด้วย คุณผู้ฟังที่เคารพครับ งานเพื่อขจัดภัยคุกคามความมั่นคงของชาตินั้น คืองานที่จำเป็น ที่ต้องประสานกันทุกฝ่าย ทั้งในระดับบริหาร จนถึงระดับผู้ปฏิบัติการ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างสอดคล้อง หากได้รับความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นอีกแรงหนึ่งด้วยแล้ว ก็จะเป็นการคลี่คลายปัญหาได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เมื่อภัยต่างๆ สิ้นสุดลง ความสงบสุขก็จะบังเกิดขึ้นต่อสังคม ต่อประเทศชาติ และต่อพวกเราชาวไทยทุกคนครับ

- เป็นที่ทราบกันดีนะครับว่า ประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนขบวนการสันติภาพในกัมพูชาโดยตลอด โดยเฉพาะการส่งกองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 2 เข้าไปปฏิบัติการเป็นหน่วยแรกตามข้อตกลงสันติ ภาพที่กรุงปารีส ขณะนี้กองพันทหารช่างได้ปฏิบัติการก็สิ้นสุดลงแล้ว

และได้กลับมาเรียบร้อยแล้ว มีจำนวนทั้งหมด 300 นาย ภารกิจที่ได้รับมอบหมายก็คือ งานซ่อมบำรุงถนน และ กวาดล้างท่อระบายน้ำ จากการปฏิบัติงานของกองพันทหารช่างที่ 2 ที่ผ่านมานั้น แม้จะมีขอบเขตรับผิดชอบพื้นที่ที่กว้างขวาง แต่กองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 2 ก็ได้ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง เพิ่มความสามารถ จนได้รับคำชมเชยจากหัวหน้าฝ่ายช่างของอันแทควาทหารไทยสามารถตอบคำสั่งได้ทันที รวดเร็ว และเข้มแข็ง ทำให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงเป็นผลดียิ่ง

- สืบสานสัมพันธ์ ไทย-ลาวกับโครงการสร้างสะพานเศรษฐกิจข้ามแม่น้ำโขง เพื่อพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองในการติดต่อค้าขายของชนสองชาติ

- การพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-ลาว ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กำลังดำเนินไปด้วยดี และทางไทย และ ลาวก็ได้หาทางร่วมมือกันอย่างเต็มที่ที่จะแก้ไขปัญหาผู้อพยพชาว ลาวที่ล่องลำเข้ามาในเขตชายแดนไทย อีกทั้งยังมีขบวนการก่อการร้ายต่อต้านรัฐบาลลาวอาศัยอยู่ใน บริเวณชายแดน ซึ่งประเทศไทยจะไม่ยอมให้มีขบวนการใดๆ ใช้ไทยเป็นเวทีต่อต้านรัฐบาลเพื่อนบ้าน โดยเด็ดขาด เราตระหนักดีว่า ความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ ส่วนหนึ่งนั้นเกิดจากการดำเนิน นโยบายต่างประเทศที่เหมาะสม โดยยึดความร่วมมือกับเพื่อนบ้านเป็นหลัก

- ข้าราชการคืบหน้าในการสร้างสะพานแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างไทย-ลาวเพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์ทางการค้าแห่งใหม่ เชื่อกันว่า สะพานแห่งนี้จะเป็นการเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ระหว่าง ไทย-ลาวให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และจะทำให้ประเทศทั้งสองพัฒนาสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป

- ความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีนนั้นนับเป็นความสัมพันธ์ที่ได้รับการพัฒนามา ด้วยดีตลอด เราหวังว่าทั้งสองประเทศนี้คงจะมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกันมากยิ่งขึ้น และมีความร่วมมือกันในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

- ข้าราชการเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนของนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ดำเนินไปอย่างดีเยี่ยม อันเป็นนิมิตรหมายอันดีว่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศคงจะดำเนินไปด้วยดีต่อไปตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองได้มีการพัฒนามา ตามลำดับ นอกจากจะมีความสัมพันธ์ระดับเครือญาติกันแล้ว เรายังได้มีความสัมพันธ์ในฐานะมิตร ประเทศ จึงหวังได้ว่า อนาคตข้างหน้านี้แหละคะ ไทย และ จีน จะได้มีการให้ความร่วมมือกันในด้าน ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อการพัฒนาความก้าวหน้าให้กับทั้งสองประเทศต่อไป

- สมเด็จพระสัทนุ กษัตริย์กัมพูชา โทรเลขขอบคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงส่งโทรเลขแสดงความยินดีเนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระสัทนุได้เป็นกษัตริย์แห่งกัมพูชา และแสดงความเชื่อมั่นว่ากัมพูชาจะสามารถกลับคืนสู่สันติภาพได้ด้วยคารุณาสงนุของ ไทย ซึ่งข้อความดังกล่าวนี้ก็เป็น การต่อยอดสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชนชาติไทยกับชนชาติกัมพูชา

- ยุทธศาสตร์การค้าแห่งใหม่ได้มีการสร้างสะพานแม่โขงเชื่อมระหว่างไทย-ลาว การดำเนินการก่อสร้างสะพานเป็นไปอย่างรวดเร็ว รุดหน้าเป็นอันมาก จนบัดนี้ก็แล้วเสร็จร้อยละเก้าสิบ ซึ่งจะได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการในวันที่ 7 เมษายน 2537 ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ให้มั่นคงแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นด้วยสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งนี้ เพื่ออนาคตที่จะนำประเทศทั้งสองพัฒนาความเจริญก้าวหน้าต่อไปครับ

- นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของไทยจะเข้าประชุมกลุ่มสมาชิกประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดเพื่อจะเข้าเป็นสมาชิกถาวรของกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดเพื่อการต่อรองกับประเทศที่พัฒนาแล้วในด้านเศรษฐกิจ

- พระบารมีปกเกล้า แผ่ถึงชาวลาว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งถือเป็นบ้านพี่เมืองน้อง ที่มีความผูกพันต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ในอดีต นับเป็นมิตรภาพอันดีงามที่ยากจะหาประเทศใดเทียบได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระยะไม่กี่ปีให้หลังมานี้ สัมพันธไมตรีที่ติดอกกันของทั้งสองประเทศก็ยิ่งเจริญงอกงามมากยิ่งขึ้น เมื่อพระราชวงศ์ไทย คือสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ทรงรับคำกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ พระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงพระกรุณาพระราชทานความช่วยเหลือชาวลาวด้วยความตั้งใจจริง

1.2 สถานการณ์การสู้รบในแถบชายแดนไทย

- สถานการณ์การสู้รบในบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาก่อให้เกิดปัญหาผู้อพยพเข้ามาในประเทศไทยของชาวกัมพูชา อันจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ และตราบไต่ที่ยังมีการสู้รบ ตราบไต่ที่ผู้นำเขมรยังไม่พยายามแก้ไขปัญหานี้ ประเทศไทยก็มักจะถูกกล่าวหาอยู่เสมอว่าให้ความช่วยเหลือทางอาวุธยุทโธปกรณ์แก่ฝ่ายเขมรแดง สร้างความเสื่อมเสียชื่อเสียงให้กับประเทศไทยมาโดยตลอดณะะคะทั้ง ๆ ที่รัฐบาลไทยได้พยายามชี้แจงความเป็นจริงแล้วก็ตาม บุคคลเหล่านี้ก็มักจะพยายามไม่รับรู้ เพียงเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์เท่าที่จะทำได้

- สถานการณ์การสู้รบในกัมพูชา ในช่วงหนึ่งเดือนที่ผ่านมา มีการสู้รบอย่างต่อเนื่อง และทำให้มีผู้อพยพเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งทำความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในแถบชายแดนไทยอย่างมาก ต่อประเด็นปัญหาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีได้นั่งนอนใจ โดยทางกระทรวงกลาโหมจะส่งกำลังไปตรวจตราพื้นที่ในบริเวณดังกล่าว สถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพของประเทศนั้น กองทัพได้เร่งดำเนินการมาโดยตลอด และ หวังว่า ปัญหาต่าง ๆ ในกัมพูชานั้นจะคลี่คลายลงได้ด้วยดี

1.3 อธิบายชี้แจงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

- ผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้ปฏิเสธข่าวของสำนักข่าวต่างประเทศที่กล่าวหาไทยว่า ให้การสนับสนุนทางอาวุธแก่เขมรแดง ในการต่อต้านรัฐบาลกัมพูชาว่าไม่เป็นความจริง ซึ่งการกระทำ ระยะ เวลา และความอดทน จะพิสูจน์ถึงความปรารถนาดีของไทยต่อกัมพูชา เพื่อสันติภาพอันถาวร และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประเทศในภูมิภาค

- เมื่อวันที่ 13 ตุลาคมนี้ พลเอกวิจิตร สุขมาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้ให้สัมภาษณ์ถึงกรณีที่สำนักข่าวรอยเตอร์ และสำนักข่าวของฝรั่งเศสได้ลงข่าวกล่าวหากองทัพไทยว่า กองทัพไทยส่งรถถัง 3 คัน ปืนต่อสู้อากาศยาน 40 กระบอก ไปสนับสนุนทหารเขมรแดงในการต่อสู้กับ กองกำลังรัฐบาลกัมพูชา ซึ่งขณะนี้ยังไม่ได้รับรายงานจากหน่วยที่รับผิดชอบ ซึ่งในส่วนของกระทรวงการต่างประเทศนั้นจะ นาวาตรี ประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้ย้ำจุดยืนของประเทศไทยต่อเจ้าโรดม รณฤทธิ์ และ นายฮุนเซน รัฐมนตรีช่วยของกัมพูชาไปแล้วว่าประเทศไทยมีนโยบายแน่ชัดจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมภายในของประเทศใด แต่ไทยต้องรักษาอธิปไตยในดินแดนของตนเอง จากการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนของพลโท อนุสรณ์ กฤษณะเศรษฐี ผอ. สสน. กองบัญชาการทหารสูงสุด ต่อกรณีดังกล่าวว่า เป็นเรื่องที่มีการเข้าใจผิด และไทยจะไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมติสหประชาชาติ ที่เราถูกกล่าวหาบ่อยๆ อาจเป็นเพราะความหวาดระแวง และ การรับข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนั้น พลเอก พลาญกูร กล่าวหาญ โฆษกกองทัพบก ยังได้กล่าวอีกว่า กองทัพบกไม่ได้ให้การสนับสนุนการสู้รบในกัมพูชา การเสนอข่าวของสำนักข่าวดังกล่าว ทำให้กองทัพไทยเสียหายไปทั่วโลก และจะเป็นผลกระทบที่ไม่ดีต่อชาวไทย และกัมพูชาอีกด้วย การเสนอข่าวดังกล่าว นอกจากจะขาดความรับผิดชอบต่ออาชีพของตนแล้ว ยังส่อเจตนาไม่ดีต่อกองทัพ และ ประเทศไทยอีกด้วย

2. เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ภายในประเทศ แบ่งเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

2.1. ความเดือดร้อนของประชาชน อันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ และสภาวะแวดล้อม

- ในช่วงฤดูฝนปี 2535 ที่ผ่านมา ปรากฏว่าปริมาณน้ำฝนมีน้อยมาก จนแหล่งน้ำธรรมชาติ อ่างเก็บน้ำ และเขื่อนหลายแห่ง มีน้ำที่สามารถเก็บกักเอาไว้ได้น้อยกว่าทุกๆ ปีที่ผ่านมา จนไม่สามารถจะจ่ายน้ำให้กับชาวชนบทหรือเกษตรกรใช้เพื่อการเพาะปลูกหรือการทำนาปรังได้อีกต่อไป ซึ่งในขณะนี้ทางรัฐบาลได้เตรียมการที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังโดยมีการอนุมัติเงินงบประมาณกว่า 27,000 ล้านบาท เพื่อขุดลอกคูคลองหนองบึงให้มีระบบการเก็บน้ำที่ดีโดยการสร้างอ่างเก็บน้ำ และจัดเตรียมหาแหล่งน้ำ จัดสถานที่แจกจ่ายน้ำตามชุมชนต่างๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในเรื่องน้ำกินน้ำใช้อย่างเต็มที่ และสำหรับความร่วมมือทางด้านกองทัพ ซึ่งเป็นกลไกของรัฐที่มีความพร้อมเพรียงทางด้านกำลังพลและอุปกรณ์ต่างๆ นั้น ได้มีการจัดเตรียมกำลังอย่างพร้อมเพรียง เพื่อเข้าไปช่วยเหลือ ซึ่งทางกองทัพถือว่าการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบ

ภัยในพื้นที่ต่างๆ เป็นภารกิจที่สำคัญ ด้วยความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะสนองตอบความต้องการของประชาชนในส่วนของกองทัพบก ได้มีโครงการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือภัยแล้ง และระดมเครื่องมือในการช่วยภัยแล้งในหลายๆ พื้นที่

- นายสมหมาย สรุกุล ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กล่าวถึงสถานการณ์น้ำในขณะนี้ว่า กรมชลประทานได้รายงานว่ามีน้ำในเขื่อนภูมิพล และสิริกิตต์ ยังมีปริมาณน้อยจนน่าเป็นห่วงว่าจะเกิดสภาพขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาในเขต 22 จังหวัดอย่างแน่นอน

- การเตรียมการของรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่กำลังจะมาเยือน ในส่วนของฝ่ายทหารนั้น ได้ส่งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ผลเสียต่อกรณีปัญหาเรื่องประชาชนพังฝายกันน้ำเพื่อช่วยรัฐบาลแก้ไขปัญหาอีกทางหนึ่ง ภาวะภัยแล้ง และการพังฝายกันน้ำ เป็นภาวะที่น่าเป็นห่วงอยู่ในขณะนี้ เราจะต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งตัวเกษตรกร และส่วนราชการเพื่อชะลอวิกฤตของปัญหา

- วิกฤตการณ์ขาดแคลนน้ำกำลังจะมาเยือน เนื่องจากความสมดุลย์ทางธรรมชาติได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ปริมาณน้ำในเขื่อนต่างๆ เช่น เขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิตต์มีปริมาณน้ำลดลงจนน่าเป็นห่วง ซึ่งการแก้ไขปัญหาภัยแล้งนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันของทุกฝ่ายอย่าปล่อยให้รัฐบาลดำเนินงานอยู่เพียงฝ่ายเดียว

- สืบเนื่องจากนโยบายที่ให้ชาวนาเลิกทำนาปรัง แล้วหันมาปลูกอย่างอื่น เนื่องจากมีน้ำน้อย ซึ่งก็สร้างความกังขาให้กับชาวนาว่าจะปลูกอะไรดี จึงจะเพียงพอกับการยังชีพอีกทั้งชาวนาเองก็มีประสบการณ์แต่เพียงการปลูกข้าว ถ้าจะให้หันไปทำการเพาะปลูกพืชอย่างอื่นก็คงจะไม่เหมาะสม อีกทั้งนโยบายการประกันราคาพืชผลของทางรัฐบาลก็ไม่ได้มีออกมาอย่างชัดเจน ซึ่งชาวนาจะมีอะไรเป็นหลักประกันว่า เมื่อปลูกพืชเหล่านั้นออกมามาขายแล้วจะไม่ประสบกับปัญหาการขาดทุนสำหรับเรื่องนี้ ก็ขอวอนผู้ที่เกี่ยวข้องได้โปรดยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือด้วยเถิดครับ

- การกำจัดมลพิษทางน้ำ เป็นสิ่งที่เราควรร่วมมือทำอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะที่บ้านเรือนที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ควรจะมีจิตสำนึกต่อการใช้น้ำ ถ้าเรายังไม่ช่วยกันรักษาแหล่งน้ำ และยังคงพากันคิดว่าแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นแหล่งรองรับของเสียจากการอุปโภคทางธรรมชาติแล้วละก็ ไม่ต้องสงสัยเลยนะค่ะว่าจะไม่เหลือน้ำสะอาดไว้ให้คนรุ่นหลังใช้อย่างเพียงพอ

- ท่านผู้ฟังคะ ปัญหาที่กำลังมีอยู่ในเมืองใหญ่ๆ ก็คงจะเป็นปัญหามลพิษนะคะ ทั้งหมดนี้ ย่อมหมายความว่า ปัญหามลพิษทางน้ำ และ ทางอากาศ ก็คงจะต้องขยายตัวเพิ่มมากขึ้น หากเรายังไม่มีมาตรการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า

- ขณะใน กทม. มีปริมาณมากมาย ดังนั้น เราควรร่วมมือร่วมใจกันใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ และเป็นประโยชน์ต่อลูกหลานของชาติในอนาคต

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานคำแนะนำ 8 ข้อในการแก้ไขปัญหาจราจร โดยในวันที่ 13 ตุลาคมที่ผ่านมา พลตำรวจเอก สุวศักดิ์ อมรวิวัฒน์ ได้เรียกประชุมคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุงปัญหาการจราจรตามโครงการพระราชดำริซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีรับสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาแก้ไข คุณผู้ฟังที่เคารพครับ พระมหากษัตริย์คุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยนั้นยิ่งใหญ่ไพศาลประมาณมิได้ ความเดือดร้อนของประชาชนไม่ว่าจะด้วยเรื่องใดจะอยู่ในสายพระเนตรแห่งพระองค์ท่านเสมอมา พร้อมหนทางปฏิบัติที่พระองค์ท่านจะดำเนินการแก้ไขโดยทันที อันที่จริงแล้ว เรามีเจ้าหน้าที่บริหารบ้านเมืองของรัฐมากมายหลายหน่วยงานพร้อมทั้งงบประมาณแผ่นดินที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในด้านต่าง ๆ เรื่องปัญหาการจราจรเป็นเรื่องความเดือดร้อนของคนกรุงเทพฯ เป็นหลัก ถ้าทุกฝ่ายเร่งแก้ปัญหาได้อย่างจริงจังก็จะต้องเสียเวลามานั่งถกเถียงกันให้มากเรื่อง

- ได้เกิดน้ำท่วมขึ้นในหลายพื้นที่ของจังหวัดสงขลาเนื่องจากฝนตกหนัก ผบ. สูงสุดได้สั่งการให้ทหารทุกหน่วยให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ทันทีโดยไม่ต้องรอการสั่งการ การช่วยเหลือประชาชนนั้น กองทัพถือเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง ที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วน กองทัพนั้นพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอยู่เสมอ

- โฆษกกรมตำรวจชี้แจงถึงปัญหาการจราจร และเสนอวิธีการแก้ไขปัญหารัฐบาลพิจารณา สำหรับปัญหาการจราจรนั้น ทุกคนจะต้องร่วมมือกระทำคำว่าวินัย ให้มีความหมายสูงสุด เพื่อให้การแก้ไขปัญหารถจราจรได้ผลดีขึ้น

- มีรายงานมาจากจังหวัดสงขลาณะคะ ว่า เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายนที่ผ่านมาได้เกิดภาวะน้ำท่วมขึ้นในหลายพื้นที่ของจังหวัดสงขลา ได้แก่พื้นที่ตลอดแนวฝั่งทะเลสาบ จากเขตอำเภอ ระโนด สะทิงพระ สิงหนคร ซึ่งเกิดจากภาวะฝนตกหนักในช่วงที่ผ่านมา เป็นเหตุให้น้ำฝนไหลป่าจากภูเขา ความช่วยเหลือทางฝ่ายทหารณะคะ พลอากาศเอก วรนาถ อภิจารี ผบ.สูงสุดกล่าว ว่า กองทัพได้มีมาตรการล่วงหน้าแล้วในส่วนของการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบอุทกภัย แม้ว่าจะสามารถปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือได้ทันที โดยไม่ต้องรอคำสั่ง แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบที่หลัง และก็ถ้าเกินขีดความสามารถณะคะ ก็ให้ร้องขอกำลังสนับสนุนจากส่วนกลางได้ทันทีตลอดจนการซ่อมสร้างซ่อมแซมหลังน้ำลดด้วยณะคะ ในส่วนของกองทัพบก พลเอก วิมล วงศ์วานิช ผบ. ทบ. ก็ได้สั่งการให้กองทัพภาคที่ 4 ติดตามสถานการณ์อุทกภัยภาคใต้และก็ได้เตรียมการช่วยเหลือราษฎรอย่างเต็มที่ ซึ่งพลโท กิตติ รัตนธาดา แม่ทัพภาคที่ 4 ได้สั่งการไปยังมณฑลทหารบกจังหวัดทหารบก แล้วก็หน่วยงานทหารในพื้นที่ ให้เตรียมกำลังพล และ ยุทโธปกรณ์ เพื่อเตรียม

ช่วยเหลือราษฎรโดยให้ประสานงานกับอำเภอ และจังหวัดแล้วนะคะ งานช่วยเหลือประชาชนนั้น นอกจากจะมีหน่วยราชการส่วนต่างๆ ร่วมมือกันแล้ว กองทัพยังถือเป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งที่จะต้องกระทำโดยเร่งด่วนและต่อเนื่อง กองทัพพร้อมมีที่จะให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อประโยชน์สู่ประชาชนเป็นสำคัญค่ะ

2.2 สุขภาพ และอนามัยของประชาชน

- ปัจจุบันคนไทยมีความแล้งน้ำใจต่อกันเพิ่มมากขึ้นจนน่าเป็นห่วง และทำให้สถิติตัวเลขของคนไทยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตมีจำนวนสูงขึ้น ซึ่งทุกคนควรหันมารณรงค์เรื่อง การมีน้ำใจ ปลูกจิตสำนึกความดีงามของสังคมไทยในอดีตให้กลับคืนมา

- ในขณะที่ความเจริญทางวัตถุก้าวไปอย่างไม่หยุดยั้ง ความเจริญทางจิตใจกลับลดต่ำลง ชาวความแล้งน้ำใจของคนไทยมีเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันคนไทยมีความแล้งน้ำใจต่อกันมากขึ้นจนน่าเป็นห่วง และทำให้สถิติตัวเลขของคนไทยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตมีจำนวนสูงขึ้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ทุกคนควรหันมารณรงค์เรื่องการมีน้ำใจ ปลูกจิตสำนึกความดีงามของสังคมไทยในอดีตให้กลับคืนมา นำหลักธรรมอันประเสริฐที่มนุษย์ควรมีค้ำยันปฏิบัติต่อกันในเรื่องของพรหมวิหารสี่ ประการ เพื่อช่วยจรรโลงจิตใจมนุษย์ให้ทุกคนเป็นมิตรที่ดีต่อกัน

- นักจิตวิทยาแห่งกองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความเห็นว่า การที่พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านจนไม่มีเวลาดูแลลูกเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมของเด็กเปลี่ยนไปเป็นในทิศทางที่ไม่ดี

- ขณะนี้สถานการณ์โรคเอดส์ได้กลายเป็นปัญหาสำคัญของเกือบทุกประเทศในโลก เป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของประเทศไทยนั้น มีจำนวนผู้ติดเชื้อแล้วทั้งสิ้นประมาณ 6 แสนคน

- จากการเปิดเผยของนายแพทย์วิฑูรย์ แสงสิงแก้ว อธิบดีกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขกล่าวว่า การแพร่ระบาดของโรคเอดส์กำลังเป็นไปอย่างรวดเร็ว

2.3 ปัญหาด้านแรงงาน

- ปัจจุบันมีปัญหาที่ไม่เป็นธรรมต่อแรงงานไทยในต่างแดนหลายประการ เช่น การเอาเปรียบจากนายจ้าง ไม่ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย ในขณะที่เดียวกัน ก็มีปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในไทยโดยผิดกฎหมาย ปัญหาแรงงานเป็นปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคง

ของประเทศ เราควรร่วมมือกันช่วยให้แรงงานไทยกลับมาทำงานในประเทศ และขจัดแรงงานเถื่อนที่เข้ามาให้หมดไป

- ขณะนี้ยังมีปัญหาความไม่เป็นธรรมต่อแรงงานไทยหลายประการนะคะ ต่อการเอาวีซ่าไปเปรียบ จากนายหน้า หรือ บริษัทจัดหางาน ที่เรียกค่าหัวในราคาสูงลิ่ว แรงงานต้องใช้เวลาทำงานหลาย ปีกกว่าจะใช้หนี้หมด เมื่อไปใช้ชีวิตในต่างแดนก็ต้องประสบปัญหามากมาย เช่น ไม่ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายของประเทศนั้นๆ นายจ้างไม่จ่ายค่าจ้าง หรือจ่ายล่าช้า ป่วยไข้ไม่ได้รับการดูแลรักษา รวมทั้งปัญหาทางด้านภาษาที่ไม่สามารถสื่อความเข้าใจถึงกันและกันได้ ตลาดแรงงานไทยในต่างแดนขณะนี้นะคะ คือ มาเลเซีย ฮองกง และ ญี่ปุ่น ในขณะที่ตลาดแรงงานในตะวันออกกลางลดลง ในตลาดแรงงานบางแห่งนะคะ ยังมีคนไทยลักลอบเข้าไปทำงานโดยผิดกฎหมายจำนวนมาก จึงมักจะได้รับการกดขี่ข่มเหงจากนายจ้างต่าง ๆ นานา แต่ก็ต้องยอมทน ในทางตรงกันข้าม ก็ยังมีปัญหาอีกด้านหนึ่ง ก็คือปัญหาแรงงานเถื่อนนั่นก็คือ ปัญหาแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้ามาทำงานในบ้านเราโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมีทั้งแรงงาน จีน พม่า ญวน ลาว และอื่นๆ อีกหลายชาติ ซึ่งแรงงานเหล่านี้ะคะ นอกจากจะเข้ามาแย่งงานของคนไทยแล้ว ยังเป็นแรงงานประสิทธิภาพต่ำ และอาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ให้กับประเทศเรามากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความมั่นคง ปัญหาเด็กที่เกิดในไทย และปัญหาโรคเอดส์ รัฐบาลไทยจึงควรเร่งการช่วยเหลือคนงานไทยที่ถูกเอาวีซ่าไปเปรียบ ด้วยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะขณะนี้ เรามีกระทรวงแรงงาน ก็น่าจะเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นนะคะ อย่าให้แรงงานของเราต้องไปเผชิญปัญหาตามยถากรรม ก็จะต้องมีการควบคุมความประพฤติของแรงงานมิให้ทำปัญหาทำลาย ชื่อเสียงของประเทศ แรงงานไทยจะต้องได้รับการฝึกฝนให้มีคุณภาพ ปัญหาแรงงานเป็นปัญหาที่จะ มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หากเราสามารถทำให้แรงงานไทยกลับมาทำงานในประเทศโดยได้รับค่าแรงงานคุ้มค่าไล่เลี่ยกับแรงงานในต่างประเทศ ไม่ต้องเสี่ยงกับการไปทำงานต่างประเทศให้ลำบาก ในขณะที่เดียวกันนะคะ ก็ต้องขจัดแรงงานเถื่อนที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์ให้หมดไปจากบ้านเราก็น่าจะเป็นสิ่งที่ดีต่ออนาคตของแรงงานไทยคะ

3. เหตุการณ์พิเศษเกี่ยวกับสถาบัน องค์กรและบุคคลสำคัญของประเทศ

- รายการพิเศษเนื่องในวันตำรวจ การที่กรมตำรวจ ปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นผลสำเร็จก็เนื่องจากได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากพี่น้องประชาชน และด้วยการเสียสละแม้ชีวิตของข้าราชการกรมตำรวจ

- ธนาคารเพื่อการเกษตร ได้ดำเนินงานให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรมาเป็นเวลา 27 ปีเต็ม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทางธนาคารได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ นั่นก็คือความเพียรพยายามที่จะพัฒนาชนบท และ ยกกระตือรือร้นเอาชีพของเกษตรกรให้เทียมบ่าเทียมไหล่กับคนในสายอาชีพอื่น

- พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่เป็นนักคิดหาเหตุผล ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกลในการนำประเทศไทยไปสู่สากล เพื่อผลแก่ชนชาติไทยทั้งหมด โดยมีได้ตัดสินพระราชหฤทัยตามความพอพระทัยของพระองค์เอง หรืออาจจะกล่าวได้ว่า มิได้ตัดสินพระทัยโดยเห็นแก่ประโยชน์หรือพระราชอำนาจของพระองค์เลยแม้แต่น้อย ทรงเป็นกษัตริย์ที่กอร์ปไปด้วยความเสียสละต่อประเทศไทย และอาณาประชาราษฎร์ของพระองค์โดยแท้ สมแล้ว ที่เราพลสกนิกรชาวไทย จะน้อมเกล้าน้อมกระหม่อม รำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณ ในวันที่ 8 พฤศจิกายนนี้ จะถึงนี้ จะเป็นวันครบรอบ 100 ปี แห่งวันพระราชสมภพ

- ในหัวใจของคนไทยทุกคน ต่างสำนึก และตระหนักดีว่า สมเด็จพระเจ้า ทรงอุทิศพระวรกายกรำพระราชกรณียกิจอย่างหนักหน่วงเพื่อประโยชน์ของพลสกนิกร ด้วยทรงเข้าพระราชหฤทัยอย่างดีในทุกข์เข็ญของราษฎรไทย สมเด็จพระเจ้าจึงได้ทรงตั้งพระราชหฤทัยบำเพ็ญพระราชกุศลสาธารณประโยชน์เพื่อบ้านเมืองมาสม่ำเสมอมิได้ขาด ภาพที่คนไทยทั้งปวง ค้นเคยจกดูเกือบจะเป็นเหตุการณ์ปกติธรรมดา นั่นก็คือ ภาพที่สมเด็จพระเจ้านำเสด็จพระราชดำเนินขึ้นเขาลงห้วยไปพื้นที่ชายแดนทุรกันดาร ต่างๆ ทั่วทุกหัวระแหงของประเทศไทยเพื่อบรรเทาทุกข์ของตำรวจ ทหาร และ ราษฎรตามชายแดน

สาระ 6 โมงเย็น

เนื้อหาของรายการที่นำเสนอในช่วงของสาระ 6 โมงเย็น เป็นการนำเสนอประเด็นเนื้อหาสาระที่ควรค่าแก่การรับรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ และ ความร่วมมืออย่างพร้อมเพรียงในการระมัดระวัง ป้องกัน และ แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในสังคม ทั้งในแง่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาวะแวดล้อม และ สุขภาพอนามัย ดังจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ทำการศึกษาดังนี้

- วิธีการประหยัดน้ำ เพื่อช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งการกำจัดมลพิษทางน้ำ เป็นสิ่งที่เราควรร่วมมือกระทำอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือน หรือโรงงานอุตสาหกรรม

- ยาเสพติดพิษภัยของสารระเหย ซึ่งเกี่ยวกับปัญหานี้ รัฐบาลได้พยายามดำเนินการทุกวิถีทางที่จะป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว

- พิษภัยจากสารระเหย ซึ่งเด็กวัยรุ่นติดกันมาก ยาเสพติด นอกจากจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้เสพแล้ว ยังส่งผลต่อสังคมโดยส่วนรวมอีกด้วย

- ความรู้เรื่องวัคซีนป้องกันโรคเอดส์ เอดส์เป็นมหันตภัยร้ายแรง ซึ่งยังไม่มีหนทางที่จะรักษา แต่ป้องกันได้โดยการไม่สำส่อนทางเพศ และไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น

- ความรู้เกี่ยวกับภัยอันตรายของยาฆ่า โทษของยามานั้น มีมากมายมหาศาล ผู้ใช้ยาม่า จะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน จึงหวังว่าคนเหล่านี้จะเลิกเสพยาฆ่า และหันมาเป็นพลเมืองที่ทำประโยชน์ให้ แก่ชาติบ้านเมืองต่อไป

- นายกรัฐมนตรีกล่าวเตือนนักลงทุนให้ระวังภาวะตลาดหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าการซื้อขายสูง สุด สำหรับเรื่องนี้ก็คงจะต้องระมัดระวังกันไว้บ้าง เพราะการเล่นหุ้นส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนที่ไม่ได้เล่นหุ้น ก็พลอยเดือดร้อนกันไปด้วย

- ลักษณะการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างชาติดังมี 3 ประเภทด้วยกัน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบและคอยสกัดกั้นก็คือ กระทรวงมหาดไทย ที่จะต้องเข้มงวดตรวจตราผู้เข้าเมือง โดยการ ตรวจสอบเบื้องหน้าเบื้องหลังให้ถี่ถ้วน เพราะเราไม่อาจทราบได้ว่า จะมีผู้ใดปลอมปลอมเข้ามา เพื่อ ประสงค์ร้ายต่อชาติบ้านเมือง

- ขอประกาศแจ้งให้คนไทยที่จะไปทำงานในมาเลเซียทราบว่า อย่าหลงเชื่อทำบัตรกับ ขบวนการโจรก่อการร้าย ซึ่งอ้างว่าจะได้รับสิทธิพิเศษ

- การเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตของกรุงเทพมหานคร เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งใด คนเรามัก จะนึกถึงการเลือกผู้แทนเสมอๆ นะคะ การเลือกตั้งก็คือ การยอมรับในอำนาจของ ประชาชนผู้เป็น เจ้าของอำนาจอธิปไตย การเลือกตั้งเป็นหัวใจของลัทธิประชาธิปไตย

- ชาวไฟฟ้าที่เมืองลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา ไฟลุลามเป็นพื้นที่กว้างกว่า 20,000 เอเคอร์ ซึ่งในช่วงหน้าหนาวบ้านเราในขณะนี้แหละ สภาพอากาศจะแห้งกว่าปกติ สิ่งที่ควรระ ระวังให้มากก็คือ ไฟป่า ซึ่งจะเป็นตัวทำลายความสมบูรณ์ในป่าที่รุนแรงที่สุด

นอกจากนี้ ยังได้มีการนำเสนอเนื้อหาสาระที่ชี้้นำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของ สถาบันหลักในสังคมไทย เพื่อธำรงไว้ซึ่งอุดมการณ์ และ ความจงรักภักดีของประชาชนในชาติ ดังจะ เห็นได้จากเนื้อหาข้อเท็จจริงที่ได้จากการวิจัยดังนี้

- ผลงานด้านการสาธารณสุขของสมเด็จพระราชชนก และรายละเอียดของงานนิทรรศการ เนื่องในวันสาธารณสุข

- ประวัติการสร้างพระบรมรูปทรงม้า ชนชาวสยามในสมัยนั้นได้เรียกรไ่เงินกัน เพื่อสร้าง พระบรมรูปทรงม้าไว้เป็นอนุสรณ์สถานแด่องค์รัชกาลที่ 5

- พลตรี ชัยนันท์ เจริญศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานภาคพิเศษ กรป.กลาง ประธานกรรมการดำเนินงานก่อสร้างงานปรับปรุงลานพระบรมรูปทรงม้า ได้ให้สัมภาษณ์พิเศษ ถึงความคืบหน้าของการปรับปรุงซ่อมแซมว่า ได้รับความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ตลอดจนพี่น้องประชาชนที่มีจิตศรัทธา

- เทอดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า ในหัวใจของคนไทยทุกคนต่างสำนึก และตระหนักเป็นอย่างดีว่า สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ทรงอุทิศพระวรกายกรำพระราชกรณียกิจอย่างหนักหน่วง เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกร ด้วยทรงเข้าพระราชหฤทัยอย่างดีในสิ่งที่ป็นทุกข์เข็ญของราษฎร

- พระลานพระราชวังดุสิต ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปทรงม้า นับเป็นส่วนหนึ่งของพระราชวังดุสิต ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงสร้างขึ้น ด้วยเงินพระคลังข้างที่

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานคำแนะนำ 8 ข้อในการแก้ไขปัญหารจราจร โดยวันที่ 13 ตุลาคมที่ผ่านมา พลตำรวจเอก สุวศักดิ์ อมรวิวัฒน์ ได้เรียกประชุมคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุงปัญหาการจราจรตามพระราชดำริ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีรับสั่งให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาแก้ไข พระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของชาวไทยนั้น ยิ่งใหญ่ไพศาลประมาณมิได้ ความเดือดร้อนของประชาชน ไม่ว่าจะในเรื่องใดจะอยู่ในสายพระเนตรแห่งพระองค์ท่านเสมอมา

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงบำเพ็ญพระราชกิจน้อยใหญ่ด้วยพระปรีชาสามารถ เรื่องราวปัญหายุ่งยากทั้งหลาย ล้วนถูกจัดการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยอำนาจพระบารมีภายในพระปิตตาเดียว และสาระที่เล่าสู่กันฟังทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นสาระทางภารกิจอันน้อยนิดที่ในหลวงของเราทรงอาทรต่ออาณาประชาราษฎร์

- กองทัพอากาศขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ทหารกองประจำการ โดยให้มีสิทธิสมัครเรียนต่อกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อว่าเมื่อปลดประจำการไปแล้ว จะได้มีวุฒิทางการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยได้รับยกเว้นค่าเล่าเรียน ซึ่งนับเป็นโอกาสอันดีของนักรบผู้เสียสละรับใช้บ้านเมืองที่จะได้ยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น จะได้นำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ เมื่อปลดประจำการไปแล้ว

- ทหารกองประจำการกับการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ทหารนั้นเปรียบเสมือนรั้วของชาติ ถ้ามีความรู้ความสามารถก็จะทำให้คนในชาติรู้สึกปลอดภัย คุณภาพของทหารจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทางกองทัพได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาของทหารกองประจำการ

- คนเราอยู่คนเดียวไม่ได้ เราก็เรียกกันว่า เราเป็นสัตว์สังคมต้องอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นก้อน เป็นหมู่เป็นเหล่าเป็นพรรคเป็นพวกกัน แต่พรรคพวกเดียวกันต้องมีรากฐานอะไร ถึงเป็น พรรคพวกเดียวกันที่ดี สังคมจะอยู่ยังไงถึงจะร่มเย็น ก็ด้วยรากฐานทางธรรมะ ธรรมะข้อนั้นก็คือ การรู้สึก อยู่ในใจว่าเราเป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เมื่อรู้สึกว่าเป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันและกันแล้ว เราก็จะเบียดเบียนกันไม่ได้

- ภาษาไทย คำมีศักดิ์ ก็อยากจะเรียนว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่งดงามสละสลวย เป็น ภาษาที่ค่อนข้างจะต้อง อาศัยความละเอียดถี่ถ้วนในการใช้ เพราะการใช้คำของภาษาไทยเรานั้น บางทีถ้าเราไม่นึกถึง "ศักดิ์" ของคำเนี่ยนะคะ เราจะเข้าใจไปผิด ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การใช้ให้ได้ผล นอกจากจะต้องคำนึงถึงชาติวุฒิ วิทยุฒิ และคุณวุฒิแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสิ่งอื่นๆ อีก มากเช่น ฐานะทางสังคม เพศ ความสนิทสนม นะคะ

- วันนี้จะมาแนะนำเรื่องที่จะต้องถือเป็นหลักเกณฑ์เอาจริงเอาจังสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิต เรา นั่นก็คือ การประหยัด คำว่าประหยัด หรือออม หรือมัธยัสถ์ หมายถึง การเป็นคนไม่สุรุ่ยสุร่าย ไม่เป็นคนประเภทมือเติบ ใช้อะไรแบบจ่ายไม่อั้นหรือเป็นคนที่ไม่มีความรู้สึกใช้อะไรจะเก็บจะออม หรือประหยัดให้มันเกิดจ่ายน้อยที่สุดหรือพูดง่าย ๆ ว่า เสี่ยงบเสียดุลย์ เสียดุญย์ เสียดทรัพย์ากรต่างๆ

ถามมาตอบไป

สำหรับการนำเสนอรายการช่วงสุดท้ายนั้น ก็คือ การตอบคำถาม หรือข้อข้องใจจากผู้ฟัง ทางบ้านที่เขียนจดหมายเข้ามาสอบถามทางรายการ หรือนำเสนอบทความที่ผู้ฟังทางบ้านส่งเข้ามา ร่วมออกอากาศ ซึ่งลักษณะการนำเสนอรายการแบ่งได้ดังนี้

1. การตอบปัญหา/ข้อซักถาม

มีจดหมายเข้ามาจะสอบถามว่า การรับคนต่างด้าวที่เข้าเมือง โดยผิดกฎหมายไว้ในอุปการะ มีความผิดหรือไม่ ขอตอบว่าผิดแน่นอนค่ะ เพราะคนเหล่านั้นจะ นอกจากจะมาแย่งเรากิน แย่งเราใช้แล้ว เราไม่ทราบว่าเขาจะมาดี หรือมาร้าย ถ้าเขาเป็นจระเข้ เราก็ไม่อาจจะรู้ได้

2. การนำจดหมายแสดงความคิดเห็น/แจ้งข่าว/ร้องทุกข์ของผู้ฟังที่ส่งมา ออกอากาศ ซึ่งได้แก่

- แจ้งข่าวเรื่องคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มีจดหมายของท่านผู้ใช้นามว่า ปากกาทอง จาก จังหวัดขอนแก่น ได้แจ้งข่าวเข้ามาว่า ในขณะนี้ จังหวัดขอนแก่น ก็มีกลุ่มผู้หลบหนี เข้าเมือง มาอยู่ในจังหวัดขอนแก่นกันมาก คุณปากกาทองยังได้บอกอีกว่า กลุ่มคนผู้หลบหนีเข้า เมืองมานี้ ได้หลบเข้ามาจากจังหวัดเลย ทางอำเภอเชียงคาน และคนเหล่านั้นจะก็พูดภาษาไทย

ได้ดี บางคนก็พูดได้เล็กน้อย คนเหล่านี้จะมาหางานทำในจังหวัดขอนแก่น เช่น ตามร้านอาหาร เป็นต้น เรื่องคนหลบหนีเข้าเมืองนี้ก็ปัญหาที่สร้างความยุ่งยากให้กับประเทศไทยเรามากยิ่งขึ้นระคะ ก็ขอให้คุณปากกาทองได้แสดงความเป็นพลเมืองดี โดยการไปแจ้งให้ตำรวจในจังหวัดขอนแก่น ทำการจับกุมโดยเร็ว บ้านเมืองเป็นของคนไทยทุกคนนะคะ ต้องช่วยกัน บุคคลพวกนี้นะคะ เค้มา เพื่อหวังผลทางการเมืองของฝ่ายเค้ ดั่งนั้น คนไทยเราอย่างได้นิ่งนอนใจ อย่าถือว่าธุระไม่ใช่

- ต่อไปนี่ก็เป็นจดหมายร้องเรียนต่างๆ นะคะ ฉบับแรกเป็นของผู้ใช้นามแฝงว่า ทบ. 2 จากจังหวัดสมุทรปราการ ร้องเรียนมาว่า ถนนที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการนั้นรถ แทะวิ่งไม่ได้ เพราะเป็นหลุมเป็นบ่อ เป็นเช่นนี้มาเกือบ 4 ปีแล้ว ถนนที่ว่านี้เป็นถนนที่เชื่อมต่อจาก บ้านทางหลวง ลงไปยังบ้านตานิ ยาว 7 กิโลเมตร ยิ่งฝนตกหนักนะคะ ถนนตรงนั้นเป็นอัมพาตใช้การ ไม่ได้ไปเลยละคะ ท่านผู้ที่รับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็ทางจังหวัดกัดี หรือทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรปราการกัดี ไปดูกันหน่อยนะคะ ชาวบ้านเดือดร้อนกันคะ

- ฉบับต่อไปมาจากบางลำภู กทม.นะคะ คุณศิริ เงินดี อยากจะให้ชื่อข้อร้องเรียนนี้ว่า หัวอกหาบเร่เหลือเกินครับ คุณศิริทำหน้าที่แทนแทนบรรดาหาบเร่แผงลอยทั้งหลายนะครับ ที่จะต้อง หลบหลีกตำรวจเทศกิจ และเรื่องอื่นๆ อีกมากมายเลย สำหรับเรื่องหาบเร่แผงลอย ก็น่า เห็นใจหัวอก คนหาเช้ากินค่ำนะครับ แต่ก็เห็นใจทางเทศบาล และตำรวจเทศกิจท่านเหมือนกัน นะครับ ท่านก็อยาก จะเห็นบ้านเมืองสะอาดสะอาดเรียบร้อย แต่เราคนไทยด้วยกัน ก็เข้าใจกัน เห็นใจกันไว้จะครับ ไม่ว่า จะเป็นเรื่องใดๆ ก็ตาม จะเป็นวิธีที่ดีที่สุดครับ

- ต่อไปก็ฟังจดหมายค้บอ้ค้บใจของพี่น้องผู้ฟังรายการ ที่ร้องทุกข์กันมานะคะ ถึง เรื่องความแห้งแล้ง เริ่มจากจดหมายของ อาจารย์ สุวิทย์ อ่าวเจริญ จากจังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อนเลย ค้ อาจารย์สุวิทย์เล่าให้ฟังว่า ช่วงปลายฤดูฝนที่ผ่านมา ฝนตกชุกก็จริง แต่น้ในแม่น้ำตาปี ก็มี จำนวนน้อยกว่าปีก่อน อาจจะเป็นเพราะป่าไม้ที่สมบูรณ์ทางใต้ถูกทำลายไปมาก จดหมายร้องเรียน เรื่องตัดไม้ทำลายป่า-ฝนแล้ง-จับปลาน้หน้าฝน ฟังแล้วก็สะท้อนใจนะคะ ใครที่กำลัง หรือแม้แต่จะคิด ที่จะตัดไม้ทำลายป่า ก็โปรดกรุณาหยุดความคิดเหล่านั้นเสียเถิดนะคะ

- มีจดหมายแนะนำการแก้ไขปัญหัจจระว่า เกิดจากการอพยพของคนชนบทเข้ามา ในเมือง และคนขาดวินัยที่ดี

3. จดหมายที่เขียนเข้ามาขอเอกสาร/หนังสือ/เทปเพลงชาติ มีดังต่อไปนี้

- มีบางท่านสอบถามว่า การขอหนังสือรวมเล่มบทความ พระบรมฉายาลักษณ์ เทป เพลงชาติต้องส่งเงินมาแลกเปลี่ยนหรือไม่ ทางรายการขออย่าว่า จัดส่งให้ฟรีนะคะ

- คุณปรานี ขอหนังสือประวัติโรงเรียนนายเรืออากาศ และคุณโสภี ขอหนังสือมาหลายเล่ม ทางรายการขอเรียนว่า จะมอบให้ได้เฉพาะหนังสือที่จัดพิมพ์เอง ส่วนประวัติโรงเรียนนายเรืออากาศนั้น คงต้องขอที่โรงเรียนเอง เชื่อว่าทางโรงเรียนคงจะไม่ขัดข้องนะคะ

- เวลาที่ขอเรียนให้ท่านที่ขอหนังสือทราบว่า คงต้องอดใจรออีกสักนิดหนึ่งนะคะ เพราะขอเข้ามามากมาย จนเจ้าหน้าที่จัดส่งให้ไม่ทันแล้วค่ะ

จากเนื้อหาที่ปรากฏในช่วง “ถามมาตอบไป” จะเห็นได้ว่าประเด็นที่หยิบยกขึ้นมาพูดในรายการนั้น เป็นประเด็นเดียวกับที่พูดในช่วงข้อคิดจากข่าว และสาระ 6 โมงเย็น เช่น เรื่องปัญหา รถติด/ปัญหาคนต่างด้าวอพยพเข้าเมือง/ปัญหาภัยแล้ง-การตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้ เป็นหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจในการส่งสารที่จะหยิบ/คัดเลือกบางประเด็นขึ้นมานำเสนอ เพื่อแสดงให้เห็นว่า ผู้ส่งสาร ได้สื่อความหมายในทางอ้อมเกี่ยวกับบทบาททหารที่เข้าไปมีส่วน เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และการแสดงความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมต่อประเด็นปัญหาเหล่านี้ ซึ่งเป็นการสื่อเจตนาธรรมบางอย่างเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนบทบาทของสถาบันทหาร ซึ่งจะได้ทำการวิเคราะห์อย่างละเอียดต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบาทของสถาบันทหารที่ปรากฏในรายการ “ใจถึงใจ”

จากประเด็นต่างๆ ที่ยกมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า รายการ ใจถึงใจ ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ กลไก/เครื่องมืออันหนึ่ง ในการดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติตามที่วัตถุประสงค์ นโยบาย อย่างเป็นทางการได้กำหนดไว้ เพราะประเด็นต่างๆ ที่นำเสนอ นั่น คือการรายงานข่าว หรือ สถานการณ์ปัจจุบันให้สาธารณชนได้รับทราบ พร้อมทั้งสอดแทรกข้อคิดเห็นเพื่อโน้มน้าวจิตใจของ ประชาชนให้เชื่อมั่นว่ากลไกของรัฐยังสามารถจัดการกับปัญหา และ เหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ตลอดจนแสดงให้เห็นว่า สภาวะ และ สถานะเดิม (Status quo) คือภาวะที่พึงปรารถนา ของคนไทย และรายการยังทำหน้าที่เป็นกลไกในการปลุกกระดมความรู้สึกของสาธารณชนให้หันมาเห็น แก่ส่วนรวม และ ร่วมมือร่วมใจกันอีกด้วย

แต่ในขณะเดียวกัน ตัวบทของรายการยังได้แสดงให้เห็นถึงการสร้างความหมายแฝงไว้ หรือ การสร้างความหมายชั้นที่สอง (Connotative meaning) ที่นอกเหนือไปจากเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยา อันเป็นเจตนา หรือ ความตั้งใจ (Intention) บางอย่าง ของผู้ส่งสารซึ่งในที่นี้ก็คือสถาบันทหาร ที่พยายามจะบอกว่า ขณะนี้ บทบาทของสถาบันซึ่งเกี่ยวข้องกับ ส่วนอื่นๆ ในสังคมนั้น เป็นไปอย่างไร ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น เพราะการนำเสนอเนื้อหาบางอย่าง บางประเด็น ซ้ำๆ กัน และ การใช้คำ ความหมายในทำนองเดียวกัน ย่อมเป็นตัวชี้ให้เห็นว่า ผู้ส่งสาร พยายามจะ บอกว่าตนเองเป็นอย่างไร ซึ่งกระบวนการสร้างความหมายแฝงที่พยายามแสดงบทบาทของสถาบัน ทหารมีดังต่อไปนี้

1. บทบาทหลัก คือ บทบาทตามภารกิจด้านการทหาร

1.1. บทบาทในการป้องกันประเทศ และ รักษาอธิปไตยของรัฐ

- ในส่วนภารกิจของกองทัพที่เข้าไปร่วมกับกองกำลังสหประชาชาติในการบูรณะประเทศกัมพูชานั้น ทหารช่างเฉพาะกิจที่ 1 บางส่วนได้เดินทางกลับถึงประเทศไทยแล้ว อีกส่วนหนึ่งยังคงปฏิบัติหน้าที่ สร้างสะพานและโรงเรียน ส่วนกองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 2 มีกำหนดการเดินทางกลับในวันที่ 29 ตุลาคมนี้ อย่างไรก็ตามคณะ ข้าราชการและกำลังใจของทหารช่างทุกคนยังเข้มแข็งดีทุกส่วนนะคะ แม้เหตุการณ์ในกัมพูชาจะตึงเครียด ส่วนกรณีคนไทย 32 คนที่ถูกกัมพูชาควบคุมไว้ในคดีแซร์ลูโกโซ่ ทาง ทหารช่างเฉพาะกิจที่ 2 ได้เข้าไปช่วยดูแลนำอาหารไปให้ และอยู่ในระหว่างการประสานกับญาติของผู้ถูกควบคุมตัว ซึ่งขณะนี้คนไทยทั้ง 32 คน ยังไม่ได้รับการปล่อยตัว ซึ่งต่อเรื่องนั้นนะคะ ทางกระทรวงการต่างประเทศได้เร่งดำเนินการแล้ว ส่วนสถานการณ์ชายแดนที่กองทัพได้ติดตาม สถานการณ์อยู่ในขณะนี้ ก็คือสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ ทางกองทัพได้ส่งกองกำลังไปควบคุมการ เคลื่อนไหวของขบวนการโจรก่อการร้ายได้ในระดับหนึ่ง สามารถสกัดกั้นการส่งกำลังบำรุง และ เสบียง อาหารของแนวร่วมได้อย่างเด็ดขาด ทำให้มีผู้มอบตัวต่อทางการเพิ่มมากขึ้น

คุณผู้ฟังคะ สถานการณ์ที่ยังคงมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศนั้น กองทัพได้เร่งดำเนินการมาโดยตลอด เพื่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และต่อประเทศชาติ อย่างไรก็ตามนะคะ ในฐานะมิตรประเทศ เราก็มองว่า ปัญหาต่าง ๆ จะคลี่คลายไปโดยดี ด้วยความเข้าใจอย่างดีของทั้งสองฝ่าย อันจะนำมาซึ่งความผาสุกของประชาชนชาวกัมพูชาต่อไปคะ

จะเห็นได้ว่า ทหารยังคงแสดงให้เห็นว่า บทบาทหลักของตนเองก็คือการปฏิบัติหน้าที่ และภารกิจที่สถาบันได้รับมอบหมาย ตลอดจนเป็นบทบาทที่ได้รับการคาดหวังจากสังคม (Role expectation) อยู่ นั่นก็คือ บทบาทในการป้องกันประเทศ และ การรักษาความมั่นคงของชาติ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าผลงานของทหารที่นำเสนอในที่นี้ คือการส่งกองทหารเข้าไปช่วยองค์การสหประชาชาติในการฟื้นฟูบูรณะประเทศกัมพูชา ซึ่งภารกิจที่ปฏิบัติไม่ใช่ภารกิจทางการสงคราม หรือใช้สงครามในการแก้ไขข้อขัดแย้ง แต่เป็นภารกิจที่สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือในระดับระหว่างรัฐของประเทศในภูมิภาค และการปฏิบัติงานภายใต้คำสั่งของกองกำลังสหประชาชาติ และนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่ถูกมอบหมายแล้ว ทางทหารช่างเฉพาะกิจยังช่วยดูแลทุกข์สุขของคนไทยที่ถูกจับในกัมพูชาอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทหารไม่ได้หวังเพียงแค่ภารกิจที่ได้รับผิดชอบเท่านั้น แต่ยังช่วยดูแล ปกป้อง และ อำนวยความสะดวกให้กับทางพลเรือนอีกด้วย

นอกจากเรื่องของภารกิจที่ปฏิบัติในกัมพูชาแล้ว รายการยังได้แจ้งข่าวคราวความคืบหน้าของผลงานทหารในการควบคุมสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ว่าสามารถดำเนินมาตรการทางการทหารจนทำให้มีผู้ก่อการร้ายเข้ามาจับตัวกับทางราชการมากขึ้น เนื้อหารายการยังได้พยายามย้ำประเด็นว่า ทหารได้ดำเนินการต่าง ๆ อย่างฉับไวที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อปกป้องประเทศ และเพื่อสวัสดิภาพของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น ภายใต้การรายงานผลงานที่เป็นภารกิจหลัก รายการก็ได้แอบแฝงกระบวนการสร้างความหมายเพื่อแสดงให้เห็นว่า ภารกิจที่กระทำไปนั้น เป็นไปเพื่อรับใช้ประชาชนในชาติเป็นหลัก

...เป็นที่ทราบกันดีแล้วนะครับว่าประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนขบวนการสันติภาพในกัมพูชามาโดยตลอด โดยเฉพาะการส่งกองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 2 เข้าไปปฏิบัติการในกัมพูชาเป็นหน่วยแรกตามข้อตกลงสันติภาพที่กรุงปารีส ขณะนี้กองพันทหารช่างได้ปฏิบัติการกิจสิ้นสุดลงแล้ว และได้กลับมาเรียบร้อยแล้วทั้งหมด 500 นาย ภารกิจที่ได้รับมอบหมายก็คือซ่อมบำรุงถนน และกวาดล้างทุ่นระเบิดจากการปฏิบัติงานของกองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 2 ในกัมพูชาที่ผ่านมา นั้น แม้จะมีขอบเขตรับผิดชอบพื้นที่กว้างขวาง แต่กองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 2 ก็ได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถจนได้รับคำชมเชยจากหัวหน้าฝ่ายช่างของ UNTAC ว่าทหารไทยสามารถตอบสนองคำสั่งได้ทันที รวดเร็ว และเข้มแข็ง ทำให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงเป็นผลดียิ่งยิ่ง ท่านผู้ฟังครับ ความร่วมมือที่ประเทศไทยพึงจะมีต่อประเทศกัมพูชานั้น นอกจากจะในฐานะมิตรประเทศที่ใกล้ชิดกันแล้ว ประเทศไทยก็ยังปรารถนา

ที่จะเห็นสันติภาพอันถาวร และมั่นคงเกิดขึ้นในแผ่นดินกัมพูชา แม้ว่าในขณะนี้ จะมีปัญหาเรื่อง ความปรองดองกันอยู่บ้าง แต่เราก็มองหวังว่าชาวกัมพูชาทุกฝ่ายจะสามารถปรองดองสมานฉันท์ และหันมาฟื้นฟูประเทศ และสร้างอนาคต และสันติภาพอันมั่นคงให้กับแผ่นดินกัมพูชาอันจะนำ มาซึ่งความผาสุกของประชาชนในภูมิภาคเดียวกันนี้โดยทั่วหน้ากัน

การแสดงถึงเจตนาอันดีของกองทัพที่จะเห็นสันติภาพ และ ความสงบกลับคืนมาสู่กัมพูชา สะท้อนให้เห็นถึงการปรับบทบาทของสถาบันทหารว่าพยายามมองภาพเพื่อนบ้านในฐานะที่เป็นมิตร มากกว่าศัตรู หรืออย่างน้อยที่สุด ไม่ได้มองเพื่อนบ้านแบบแยกแยะมิตร-ศัตรูถาวร เช่น กัมพูชา ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ กัมพูชาถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามอันดับหนึ่งของรัฐไทย เนื่องจากเป็นประเทศที่ปกครอง โดยระบอบคอมมิวนิสต์ และถูกปกครองโดยรัฐบาลหุ่นเชิดของเวียดนามอันเป็นผลมาจากการบุกยึด ครอบงำกัมพูชาโดยเวียดนาม แต่จากเนื้อหาดังกล่าว ซึ่งเป็นการแถลงผลงานของทหารไทยที่ไปช่วย บูรณะฟื้นฟูประเทศกัมพูชา และแสดงความคาดหวังต่ออนาคตที่ดีขึ้นของกัมพูชา ว่าปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ คงจะสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ ทหารต้องการแสดงให้เห็นถึงท่าทีที่ ประนีประนอมมากขึ้นกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยไม่มองปัญหาแบบแยกมิตร-ศัตรูถาวรอีกต่อไป ตลอดจนแสดงบทบาท-ท่าทีที่ยอมรับต่อการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งตามแนวทางของสหประชาชาติ

กล่าวได้ว่า รายการได้พยายามที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปฏิริยาโต้ตอบของทหารต่อการปรับ เปลี่ยนของสถานการณ์ในปัจจุบัน ว่าบทบาทในการรักษาความมั่นคงของทหารนั้น ได้กระโดดข้าม จากระดับรัฐ (state) ไปสู่ระดับระหว่างรัฐ หรือ อย่างน้อยในระดับภูมิภาคแล้ว เพราะสันติภาพ และ ความสงบสุขในกัมพูชาจะนำมาซึ่งความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีความเกี่ยวโยง ถึงความมั่นคงของประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทหารจึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมบูรณะ กัมพูชาดังที่แถลงในรายการ

นอกจากรายการจะนำเสนอภารกิจทางทหารในเวทีการเมืองระหว่างประเทศแล้ว การวิจัยยังพบว่า รายการได้กล่าวถึงผลงานของทหารในการรักษาความมั่นคงภายในประเทศด้วย เช่นเดียวกัน โดยเนื้อหาของรายการจะเป็นการนำเสนอผลงานของสถาบันทหารในการดูแลรักษา ความสงบเรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเด็นปัญหาที่กำลังได้รับการกล่าวขวัญถึง ดังตัวอย่าง

- ความเคลื่อนไหวของขบวนการโจรก่อการร้ายที่หลบหนีข้ามไปมาเลเซีย ทางมาเลเซียก็จะดำเนินการโดยทันทีที่ละคะ และประมาณต้นปี 2537 นี้ นะคะ ไทย และ มาเลเซียก็จะ มีการเจรจาเรื่องสนธิสัญญาการปราบปราม ขก. โดยนำมาพิจารณาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันนะ ทางด้านพลเอกวิจิตร สุขมาก รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมก็ได้กล่าวว่า ทางกองทัพบกก็ได้รายงานปัญหา ขก. มาให้ทราบเป็นระยะ ๆ นะคะ ปัญหาดังกล่าวก็เป็นปัญหาของ ประเทศชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็พยายามอย่างที่สุดละคะที่จะหยุดปัญหานี้

ที่จะเห็นสันติภาพอันถาวร และมั่นคงเกิดขึ้นในแผ่นดินกัมพูชา แม้ว่าในขณะนี้ จะมีปัญหาเรื่องความปรองดองกันอยู่บ้าง แต่เราก็ยังหวังว่าชาวกัมพูชาทุกฝ่ายจะสามารถปรองดองสมานฉันท์ และหันมาฟื้นฟูประเทศ และสร้างอนาคต และสันติภาพอันมั่นคงให้กับแผ่นดินกัมพูชาอันจะนำมาซึ่งความผาสุกของประชาชนในภูมิภาคเดียวกันนี้โดยทั่วหน้ากัน

การแสดงถึงเจตนาอันดีของกองทัพที่จะเห็นสันติภาพ และ ความสงบกลับคืนมาสู่กัมพูชา สะท้อนให้เห็นถึงการปรับบทบาทของสถาบันทหารว่าพยายามมองภาพเพื่อนบ้านในฐานะที่เป็นมิตรมากกว่าศัตรู หรืออย่างน้อยที่สุด ไม่ได้มองเพื่อนบ้านแบบแยกแยะมิตร-ศัตรูถาวร เช่น กัมพูชา ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ กัมพูชาถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามอันดับหนึ่งของรัฐไทย เนื่องจากเป็นประเทศที่ปกครองโดยระบอบคอมมิวนิสต์ และถูกปกครองโดยรัฐบาลหุ่นเชิดของเวียดนามอันเป็นผลมาจากการบุกยึดครองกัมพูชาโดยเวียดนาม แต่จากเนื้อหาดังกล่าว ซึ่งเป็นการแถลงผลงานของทหารไทยที่ไปช่วยบูรณะฟื้นฟูประเทศกัมพูชา และแสดงความคาดหวังต่ออนาคตที่ดีขึ้นของกัมพูชา ว่าปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ คงจะสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ ทหารต้องการแสดงให้เห็นถึงท่าทีที่ประนีประนอมมากขึ้นกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยไม่มองปัญหาแบบแยกมิตร-ศัตรูถาวรอีกต่อไป ตลอดจนแสดงบทบาท-ท่าทีที่ยอมรับต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามแนวทางของสหประชาชาติ

กล่าวได้ว่า รายการได้พยายามที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปฏิบัติการโต้ตอบของทหารต่อการปรับเปลี่ยนของสถานการณ์ในปัจจุบัน ว่าบทบาทในการรักษาความมั่นคงของทหารนั้น ได้กระโดดข้ามจากระดับรัฐ (state) ไปสู่ระดับระหว่างรัฐ หรือ อย่างน้อยในระดับภูมิภาคแล้ว เพราะสันติภาพ และความสงบสุขในกัมพูชาจะนำมาซึ่งความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีความเกี่ยวโยงถึงความมั่นคงของประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทหารจึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมบูรณะกัมพูชาดังที่แถลงในรายการ

นอกจากรายการจะนำเสนอภารกิจทางทหารในเวทีการเมืองระหว่างประเทศแล้ว การวิจัยยังพบว่า รายการได้กล่าวถึงผลงานของทหารในการรักษาความมั่นคงภายในประเทศด้วย เช่นเดียวกัน โดยเนื้อหาของรายการจะเป็นการนำเสนอผลงานของสถาบันทหารในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเด็นปัญหาที่กำลังได้รับการกล่าวขวัญถึง ดังตัวอย่าง

- ความเคลื่อนไหวของขบวนการโจรก่อการร้ายที่หลบหนีข้ามไปมาเลเซียทางมาเลเซียก็จะดำเนินการโดยทันทีละคะ และประมาณต้นปี 2537 นี้คะ ไทย และ มาเลเซียก็จะมีการเจรจาเรื่องสนธิสัญญาการปราบปราม ขก. โดยนำมาพิจารณาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันคะ ทางด้านพลเอกวิจิตร สุขมาก รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมก็ได้กล่าวว่า ทางกองทัพบกก็ได้รายงานปัญหา ขก. มาให้ทราบเป็นระยะ ๆ นะคะ ปัญหาดังกล่าวก็เป็นปัญหาของประเทศชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็พยายามอย่างที่สุดละคะที่จะหยุดปัญหานี้

- ภายหลังจากที่ได้มีการประสานไปยังประเทศมาเลเซีย เพื่อเปิดการหารือร่วมในการที่จะปราบปรามขบวนการโจรก่อการร้ายที่หนีข้ามแดนเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2536 นะครับ พลโท กิตติ รัตนฉายา แม่ทัพภาคที่ 4 ก็ได้เดินทางไปประชุมร่วม ไทย-มาเลเซีย ที่รัฐอลอสตาร์นะครับ ซึ่งจากการประชุมร่วมกัน ทางมาเลเซียก็ได้รับข้อเสนอของฝ่ายไทยเกี่ยวกับปัญหาขบวนการโจรก่อการร้ายซึ่งก็จะได้จัดให้มีการหารือกันอีกครั้ง ในเดือนมกราคม ปีหน้า เพื่อกำหนดแนวทางช่วยเหลือไทยต่อไปนะครับ สำหรับขณะนี้ทางการมาเลเซียก็ได้ขอให้ทางประเทศไทยเราจัดทำเนียบกำลังรบ คือการระบุดชของขบวนการโจรก่อการร้ายที่หลบหนีไปกบดานอยู่ในมาเลเซียว่ามีจำนวนอยู่เท่าใด

เนื่องจากในช่วงเวลาที่บทความนี้ออกอากาศ เป็นช่วงที่รัฐบาลกำลังเผชิญกับปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดภาคใต้ โดยมีเหตุการณ์รุนแรงหลายเหตุการณ์ต่อเนื่องกัน และได้มีการสันนิษฐานว่า เหตุการณ์รุนแรงดังกล่าวเป็นการกระทำของขบวนการโจรก่อการร้าย (ขก.) ในการสร้างความหมายขั้นที่ 1 รายการจึงได้นำบทความในตัวอย่างมาออกอากาศ เพื่อรายงานให้สาธารณชนทราบถึงความเคลื่อนไหวในการปราบปราม ขก. เป็นระยะๆ และได้แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซียในการขจัดปัญหาผู้ก่อการร้าย แต่เมื่อพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้ว จะพบว่าทุกครั้งที่มีการบอกกล่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวดังกล่าว รายการมักจะทิ้งท้ายข้อคิดที่มีนัยถึงเจตนาบางอย่างเสมอไว้ในตอนท้ายของรายการ ดังตัวอย่าง

- ปัญหาดังกล่าวก็เป็นปัญหาของประเทศชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็พยายามอย่างที่สุด ละละที่จะหยุดปัญหานี้..

- ท่านผู้ฟังที่เคารพครับ งานเพื่อขจัดภัยคุกคามความมั่นคงของชาตินั้น คืองานที่จำเป็นที่ต้องประสานงานกันทุกฝ่าย ทั้งในระดับบริหารจนถึงระดับผู้ปฏิบัติการ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างสอดคล้อง หากได้รับความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นอีกแรงหนึ่งด้วยแล้ว ก็จะเป็นการคลี่คลายปัญหาได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เมื่อภัยต่าง ๆ ลึ้นสุดลง ความสงบสุขก็จะบังเกิดขึ้นต่อสังคม ต่อประเทศชาติ และ ต่อชีวิตของพวกเขาชาวไทยทุกคนครับ

รายการพยายามจะบอกว่า ทหารได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาทุกอย่างอย่างเร่งด่วน และอย่างสุดความสามารถ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ แต่จุดมุ่งหมายที่แท้จริงในการรักษาความมั่นคงของชาตินั้น ไม่ใช่ทำเพื่อชาติที่เป็นนามธรรม หรือที่เป็นชุมชนในจินตนาการที่มองไม่เห็นตัวตน แต่การแก้ปัญหาความมั่นคงของชาติในที่นี่ จะนำไปสู่ความมั่นคง ความสงบสุข และปลอดภัยในชีวิต และ ทรัพย์สินของประชาชน

บทบาทของทหารที่สะท้อนออกมาในรายการ ก็คือ แม้ว่าทหารจะยังคงเล่นบทบาททางความมั่นคงของชาติเป็นบทบาทหลักอยู่ก็ตาม แต่ความมั่นคงมิได้จำกัดอยู่เพียงความมั่นคงทาง

อธิปไตยของรัฐ ซึ่งเป็นความมั่นคงทางทหารเท่านั้น แต่ยังขยายความมาถึงความมั่นคงทางด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับความกินดีอยู่ดี และ ความสงบสุขของประชาชนด้วย นั่นก็คือ ภายใต้บทบาททางความมั่นคง ที่ทหารเล่นอยู่ ทหารได้แฝงเจตนาในการสื่อสารที่จะแสดงให้เห็นว่า ทหารนั้นรับใช้ประชาชน และ ยืนอยู่เคียงข้างประชาชนตลอดเวลา

1.2. บทบาทของผู้รักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์

อุดมการณ์ (Ideology) คือสิ่งต่างๆ ที่รวมเอาความรู้สึก (Sentiments) ภาพที่มองเห็น (Illusions) วิธีการคิด (Modes of thought) ชีวิตทัศน์ (Views of life) เข้าไว้ด้วยกัน โดย อุดมการณ์มีหน้าที่สร้างความชอบธรรมให้แก่สังคม หรือ กลุ่มที่ยึดถืออุดมการณ์นั้น ซึ่งการสร้าง ความชอบธรรมทำได้ด้วยการอ้างอิงว่าสังคมนั้น กลุ่มนั้น ยึดมั่นกับหลักการ คุณค่าต่างๆ ที่ยอมรับกัน

วิชดา เทวะผลิน (2536) กล่าวว่า อุดมการณ์ของทหารไทยที่จะต้องรักษา และดำรงไว้ คือ อุดมการณ์รัฐไทย อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งจะเห็นได้จากคำปฏิญาณของทหารดังนี้

“พวกเราต้องระลึกถึงและยึดมั่นในสิ่งเหล่านี้คือ ชาติ เกียรติ วินัย กล้าหาญ”

“พวกเราคือทหารในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”

“เราจะเทอดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์”

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า อุดมการณ์นั้นเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้กับกลุ่มที่สามารถแสดงตัวว่าตนเป็นผู้ยึดมั่นในอุดมการณ์ เพื่อสร้างความรู้สึกว่าบุคคล หรือ กลุ่มคนเหล่านี้เป็นผู้มีคุณงามความดีอยู่ในตัว ดังนั้น การแสดงตัวว่า กลุ่ม หรือ สถาบันของตนยึดมั่นในอุดมการณ์จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะสร้างความชอบธรรม และ ความนิยมชมชอบจากสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสดงตัวเองว่าเป็นผู้มีอุดมการณ์ในประเด็นที่เป็นความเห็นพ้องต้องกัน (consensus) เช่น การมีอุดมการณ์รักชาติ และ เทอดทูนพระมหากษัตริย์ก็ยิ่งจะเป็นเครื่องมือที่ดีในการสร้างความชอบธรรมมากขึ้นเท่านั้น เพราะ เป็นที่ประจักษ์ว่า มีบรรยากาศของความเห็นพ้องต้องกันว่า คนไทยทุกคนต้องรัก และ หวงแหนอธิปไตยของชาติ และ ในส่วนของสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น ก็เป็นสถาบันสูงสุดที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือ ผู้ใดจะล่วงละเมิดมิได้

1.2.1. การรักษาอุดมการณ์ชาติ

โดยภารกิจหลักของสถาบันทหาร และโดยบทบาทที่คาดหวังจากสังคม (Role expectation) ที่มีต่อสถาบันทหาร ก็คือบทบาทในการป้องกันประเทศ และ รักษาอธิปไตยตลอดจนบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ ซึ่งในรายการก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์รักชาติของทหารด้วย ดังตัวอย่าง

- ประเทศไทยจะไม่ยอมให้มีขบวนการ หรือ กลุ่มต่อต้านใดๆ มาใช้ประเทศไทยเป็นเวทีกระทำการต่อต้านรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านโดยเด็ดขาด

- มีคำถามจากจังหวัดขอนแก่นนะคะ ถามว่า คนไทยที่รับอุปการะคนต่างด้าวไว้มีความผิดหรือไม่ ถ้ามี ทำไมที่ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นจึงมีคนอุปการะคนต่างด้าวไว้ ขอตอบว่าเรื่องนี้ผิดแน่นอน ท่านผู้รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นตำรวจตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดขอนแก่น คงจะไม่ละเลยเรื่องนี้เป็นแน่ะคะ เพราะนอกจากจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแล้วยังเสียหายถึงความมั่นคงในระดับชาติด้วยค่ะ

ยิ่งไปกว่านั้น ในบางครั้งที่รัฐบาล หรือ กองทัพเผชิญหน้ากับการกล่าวหาหรือวิกฤตการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อขวัญ และกำลังใจของคนในประเทศ ราชการจะนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ และมีการสรุปตอนท้ายเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาดังกล่าว และแสดงการปกป้องรัฐบาลดังตัวอย่าง

- เมื่อวันที่ 13 ตุลาคมนี้ พลเอก วิจิตร สุขมาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้ให้สัมภาษณ์ถึงการที่สำนักข่าวรอยเตอร์ และ สำนักข่าวของฝรั่งเศสได้ลงข้อกล่าวหากองทัพไทยว่า กองทัพไทยส่งรถถัง 3 คัน ปืนต่อสู้อากาศยาน 40 กระบอก ไปสนับสนุนทหารเขมรแดงในการสู้รบกับกองกำลังรัฐบาลกัมพูชา ซึ่งในส่วนของกระทรวงการต่างประเทศนั้นนะคะ นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้ย้ำจุดยืนของประเทศไทย ต่อเจ้านโรดมรณฤทธิ์ และ นายฮุนเซน รัฐมนตรีร่วมของกัมพูชาไปแล้วว่า ประเทศไทยมีนโยบายแน่ชัดว่า จะไม่ยุ่งเกี่ยวกิจการภายในกัมพูชา แต่ไทยต้องรักษาอธิปไตยในดินแดนของตนเอง จากการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนของ พลโท อนุสรณ์ กฤษณะเศรษฐี ผู้อำนวยการสำนักงานสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุดต่อกรณีดังกล่าวว่า เป็นเรื่องที่มีการเข้าใจผิด และ ไทยจะไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมติสหประชาชาติ ที่เราถูกกล่าวหาบ่อยๆ อาจจะเป็นเพราะความหวาดระแวงและ การรับข่าวสารที่ยังไม่ถูกต้อง

- นอกจากนั้น พันเอก พลังกูร กล้าหาญ โฆษกกองทัพบก ยังได้ชี้แจงอีกว่า กองทัพบกไม่ได้ให้การสนับสนุนการสู้รบในกัมพูชา การเสนอข่าวของสำนักข่าวดังกล่าวทำให้กองทัพไทยเสียหายไปทั่วโลก และจะเป็นผลกระทบที่ไม่ดีต่อรัฐบาลไทย-กัมพูชาอีกด้วย การเสนอข่าวดังกล่าว นอกจากจะขาดความรับผิดชอบต่ออาชีพของตนแล้ว ยังสื่อเจตนาไม่ดีต่อกองทัพ และประเทศไทยอีกด้วย

รายการ “ใจถึงใจ” ได้มีบทความออกมาแก้ไขข้อกล่าวหาของสำนักข่าวรอยเตอร์ที่ว่า ไทยให้การสนับสนุนทางกำลังอาวุธแก่กองกำลังเขมรแดงเพื่อต่อต้านรัฐบาลกัมพูชา โดยการย้ำจุดยืนของรัฐบาลไทยว่าเราจะไม่เข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ๆ พร้อมทั้งกล่าวต่าหมิ่นสำนักข่าวดังกล่าวว่าไม่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง และ ปวารณาร้ายต่อกองทัพ และ ประเทศไทย ถ้าพิจารณาเนื้อหาที่ประกอบกับวัตถุประสงค์ของรายการที่มีการกำหนดไว้ จุดมุ่งหมายของการนำเสนอข่าวนี้ ก็เพื่อสร้างความเข้าใจและภาพพจน์ที่ดีของประเทศไทยต่อประชาคมโลก แต่เมื่อพิจารณาด้วยบทที่ใช้ในการสร้างความหมายแล้ว จะพบว่า รายการพยายามชี้ให้เห็นว่า กองทัพไม่เพียงแต่จะปกป้อง แก้ไขความเข้าใจผิดที่มีต่อรัฐบาลไทยเท่านั้น แต่กองทัพยังปกป้อง และรักษาภาพพจน์ของตนเองด้วย เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่อาจจะมีต่อสถาบันทหารจากการนำเสนอข่าวของสำนักข่าวดังกล่าว กองทัพต้องการทำให้เป็นที่ประจักษ์ว่า ทหารไทยยึดมั่นใน กฎ กติกาของประชาคมโลก เช่นองค์การสหประชาชาติ ที่จะไม่รุกรานประเทศอื่น และเคารพในหลักการตัดสินใจในกิจการภายในของประเทศอื่น (self-determination) โดยไม่เข้าไปแทรกแซงหรือให้การสนับสนุนฝ่ายต่าง ๆ ในประเทศนั้น ๆ สำหรับปัญหาการสู้รบในเขมรระหว่าง กองกำลังเขมรแดง กับกองกำลังรัฐบาลกัมพูชานั้น เป็นเรื่องของกิจการภายในที่ประชาชนชาวกัมพูชา จะต้องทำการตัดสินใจเอง กองทัพไทยไม่มีวันที่จะเข้าไปแทรกแซงโดยให้การช่วยเหลือแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นอันขาด เพราะขัดแย้งต่อจุดยืนของสถาบันกองทัพ และ ของประเทศไทย แม้ทหารจะเป็นสถาบันที่มีอาวุธไว้ในครอบครอง และมีอำนาจในการใช้อาวุธนั้นได้อย่างชอบธรรม แต่ทหารก็แสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้ที่รักสงบ ไม่รุกรานใครก่อนตราบใดที่ไม่มีอะไรกระทบกระเทือนต่ออธิปไตยของประเทศชาติ

- ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาของประเทศชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็พยายามอย่างที่สุดละค่ะ ที่จะหยุดปัญหานี้ อย่างไรก็ตามนะค่ะ ประชาชนในพื้นที่ภาคใต้โดยทั่วไปก็มีอคติ เป็นอยู่ค่อนข้างปกติสุข แต่ข่าวสารที่ออกมาส่วนใหญ่แล้ว ต่อสถานการณ์ภาคใต้ในขณะนี้จะออกมาในรูปของข่าวลือ เมื่อมีการขยายผลออกไปก็จะทำให้สร้างความปั่นป่วนสับสน อาจจะทำให้สร้างความเสียหายให้กับความมั่นคง และ ผลประโยชน์ของประเทศชาติได้นะค่ะ

- ท่านผู้ฟังคะ อย่างไรก็ตาม ต่อข่าวลือต่าง ๆ ทางกองทัพเองก็ได้ พยายามที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงให้กับประชาชนได้ทราบอย่างต่อเนื่องนะค่ะ เพื่อมิให้เกิดความสับสน และ ความหวาดกลัว และข่าวลือบางอย่างก็อาจจะก่อความเสียหายให้กับประเทศในสายตาของคน ภายนอกได้ ปัญหาต่าง ๆ ก็คงจะต้องมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อสกัดกั้น ภัยคุกคามความสงบสุขของประชาชน และ ประเทศชาติ ให้สิ้นสุดลงโดยเร็วนะค่ะ

เนื้อหารายการพยายามจะบอกว่า สถานการณ์ในภาคใต้นั้นไม่ได้เลวร้าย อย่างที่คิด แต่เป็นเพราะมีการสร้างกระแสข่าวลือขึ้น อย่างไรก็ดี ทางกองทัพก็ได้พยายามแก้ไขชี้แจง ข่าวที่ถูกต้องให้ประชาชนทราบ เพื่อเรียกขวัญและกำลังใจของประชาชนกลับคืนมา จะเห็นได้ว่า

ทหารไม่ได้เล่นบทบาทการตอบโต้ความเข้าใจผิดจากภายนอกประเทศเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่แก้ไขความเข้าใจผิดต่อเหตุการณ์ หรือ วิกฤตการณ์ภายในประเทศอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น นายอีกประการหนึ่งที่แฝงอยู่ในการออกข่าวดังกล่าวก็คือ มันเป็นการแก้ภาพพจน์ของทหารไปในตัวว่า จริง ๆ แล้วทหารสามารถควบคุมสถานการณ์ทางภาคใต้ได้ในระดับหนึ่ง เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดว่า ทหารไม่มีประสิทธิภาพในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน

1.2.2. การรักษาอุดมการณ์เชิงชูสถาบันพระมหากษัตริย์ จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาของรายการในหลายๆ ตอนได้แสดงให้เห็นถึงการเทอดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังตัวอย่าง

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ที่พรั่งพร้อมด้วยทศพิธราชธรรม ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ เพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์ ทรงตรากตรำพระวรการเป็นอย่างมาก แต่ก็มีได้พระย่อท้อต่อความลำบากและความเหน็ดเหนื่อยแต่อย่างใด ทั้งนี้ก็เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ...

- ชนชาวสยามได้เรียกรไเงิน เพื่อสร้างพระบรมรูปทรงม้าแห่งนี้ เพื่อถวายสมโภชน์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง สรรเสริญพระเกียรติคุณของพระองค์ไว้ว่า พระองค์เป็นพระปิยะมหาราชที่รักของประชาชนทั่วไป

จะเห็นได้ว่า รายการได้แอบแฝงไว้ด้วยเจตนาที่จะแสดงให้เห็นสาธารณชนทราบว่า ทหารเป็นผู้ยึดมั่นในอุดมการณ์ โดยเฉพาะการรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์ชาติ และการเทอดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อที่ว่า สาธารณชนจะได้เกิดศรัทธาในตัวสถาบันทหาร และ มองเห็นว่าสถาบันนี้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ และมีความจำเป็นที่จะดำรงอยู่ในสังคมต่อไป

2. บทบาทเสริม คือบทบาทตามภารกิจด้านกิจการพลเรือน

2.1. บทบาทในการประสานความร่วมมือร่วมใจจากคนในสังคมในการแก้ปัญหาต่างๆ ดังตัวอย่าง

- ปัญหาการจราจรนั้นเกิดขึ้นจากคนหลายๆ คนที่ใช้รถใช้ถนน ดังนั้นทุกคนควรจะร่วมมือกันกระทำคำว่าวินัยให้มีความหมายสูงสุดซะที การแก้ปัญหาการจราจรนั้นก็แก้ปัญหาคิดผลดีขึ้นอย่างแน่นอน และถ้าเราร่วมมือกันอย่างจริงจังเราก็จะใช้รถใช้ถนนร่วมกันได้อย่างมีความสุข อันที่จริงแล้ว เรามีเจ้าหน้าที่บริหารบ้านเมืองของรัฐมากมายหลายหน่วยงานพร้อมกับงบประมาณแผ่นดินที่ใช้ในการแก้ไขปัญหามาของคนกรุงเทพฯ เป็นหลัก ถ้าทุกฝ่ายเร่งแก้ปัญหาอย่างจริงจังก็คงจะไม่ต้องเสียเวลายาวนานถึงก่อกองกันให้มากเรื่อง

- การกำจัดมลพิษทางน้ำ เป็นสิ่งที่เราควรร่วมมือทำอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะที่บ้านเรือนที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ควรจะมีจิตสำนึกต่อการใช้น้ำ ถ้าเรายังไม่ช่วยกันรักษาแหล่งน้ำ และยิ่งพากันคิดว่าแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นแหล่งรองรับของเสียจากการอุปโภคทางธรรมชาติแล้วละก็ ไม่ต้องสงสัยเลยนะคะว่า จะไม่เหลือน้ำสะอาดไว้ให้คนรุ่นหลังใช้อย่างเพียงพอ

กระบวนการสร้างความหมายในดับทของรายการ ก็คือความพยายามที่จะบอก ว่า ปัญหาทุกอย่างมีหนทางแก้ไข และสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้หากทุกคนร่วมมือร่วมใจกัน และมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ดังนั้น การแสดงบทบาทของทหารที่สะท้อนผ่านทางรายการก็คือ สำหรับปัญหาความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน ทหารต้องการความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย โดยไม่ได้ผูกขาดการแก้ไขปัญหาไว้แต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป ทหารไม่ได้เล่นบทบาท คนเก่ง (hero) ที่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปได้ แต่ทหารเป็นเพียงตัวกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการเรียกร้องความร่วมมือร่วมใจ และการประสานส่วนต่าง ๆ ในสังคมเท่านั้น และการแสดงบทบาทในฐานะผู้เรียกร้องความร่วมมือจากส่วนต่าง ๆ ในสังคมนั้น ก็เป็นการสร้างความรู้สึก ว่า ทหารยืนอยู่ข้างเดียวกับประชาชน เพราะเป็นห่วงเป็นใยกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ แต่ในขณะเดียวกัน ทหารก็คือผู้ชี้แนะว่า ประเด็นใดบ้างที่จะต้องทำการแก้ไข และจะต้องแก้ไขด้วยวิธีการอย่างไร

2.2. บทบาทในการเฝ้าระวัง เป็นหูเป็นตาแทนประชาชน โดยการวิพากษ์วิจารณ์
คำนิทานการทำงานของหน่วยงานบางหน่วย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการ ผู้วิจัยยังพบว่า ในหลายตอนมีการกล่าววิพากษ์วิจารณ์ในเชิงคำนิทานการทำงานของหน่วยงานบางหน่วยที่ไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ และเรียกร้องให้หน่วยงานเหล่านั้น เอาใจใส่ในหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ดังตัวอย่าง

- แต่สิ่งที่คนกรุงเทพฯ โดยเฉพาะผู้ที่ใช้รถใช้ถนนจำเป็นต้องจำใจใช้ก็คือ บริการขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ที่บอกว่าจำใจใช้นั้นก็ต้องขอประทานโทษด้วยนะคะ เพราะว่า เท่าที่สังเกตดู หรือจากการที่ได้ไปใช้รถใช้ถนนมาเองนั้น เห็นว่าการบริการมันก็ยังไม่ดีขึ้นกว่าเดิม ไม่ใช่ว่า ขึ้นค่ารถเมล์แล้วการบริการก็ยังเหมือนเดิม เราก็รู้สึกว่า เสียเงินขึ้นค่าโดยสารไปไม่มีอะไรดีขึ้น สิ่งซึ่งผู้โดยสารต้องการก็คือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริการของท่าน ผู้ที่เป็นพนักงานขับรถ พนักงานเก็บค่าโดยสารของทั้งรถเมล์ที่เป็นรถเมล์ธรรมดา และ รถเมล์ปรับอากาศ ซึ่งผู้คนที่ประสบบ่อย ๆ ก็คือเรื่องมารยาทของผู้ที่ขับรถ และ ก็พนักงานที่เก็บค่าโดยสารนะคะ กรุณาเกิดคะ กรุณากระทำต่อผู้โดยสารของท่าน ให้เสมือนหนึ่งว่าเค้าเป็นผู้รับบริการนะคะ ทำให้เค้ามีความรู้สึกสบายใจ รู้สึกอบอุ่นใจ มีความรู้สึกปลอดภัยเมื่อเวลาใช้รถใช้ถนนไปกับท่าน จริงอยู่นะคะ พนักงานขับรถ พนักงานเก็บค่าโดยสารนั้น ต้องทำงานทั้งวัน อาจจะมีเครียด ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า

แต่อย่าลืมนะคะว่า ท่านมีหน้าที่บริการผู้โดยสารเป็นผู้เสียเงินค่าโดยสารก็ควรจะต้องมีความเอื้อเฟื้อ มีน้ำจิตน้ำใจ และก็ควรจะต้องเห็นใจผู้โดยสารบ้าง อย่าคิดว่า รถเป็นรถของชั้น ชั้นจะทำอะไรก็ได้ คนอื่นมาขออาศัย อย่างนั้นคิดผิคนะคะ ขอให้คิดกันเสียใหม่ ค่ะ กล่าวโดยสรุปก็คือ ความรู้สึกของผู้ใช้บริการขององค์กรขสมก. ต้องการให้ทางองค์กรนั้นรับผิดชอบต่อชีวิตของเค้า รับผิดชอบต่อบริการของ ขสมก. ให้ดีขึ้นกว่านี้ และนี่คือสิ่งที่ผู้ใช้รถเมล์ทุกท่านต้องการค่ะ

รายการได้กล่าววิพากษ์วิจารณ์เชิงตำหนิการทำงานขององค์กรขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ ทั้ง ๆ ที่ไม่สามารถให้บริการที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้ พนักงานก็ไม่รักษามารยาทในการให้บริการ แต่ทางหน่วยงานกลับเรียกร้องที่จะขึ้นค่าบริการ รายการยังได้กระตุ้น และเรียกร้องให้พนักงาน ขสมก. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากกว่านี้ เพื่อที่ว่าผู้โดยสารจะได้ไม่ต้องจำใจใช้บริการ เพียงเพราะว่าไม่มีทางเลือกทางอื่นที่ดีกว่า

- สืบเนื่องจากนโยบายที่ให้ชาวนาเปลี่ยนจากปลูกข้าวมาเป็นปลูกอย่างอื่น เนื่องจากมีน้ำน้อย ซึ่งก็สร้างความกังขาให้กับชาวนาว่าจะปลูกอะไรดี จึงจะเพียงพอกับการยังชีพ และเมื่อปลูกแล้ว จะมีตลาดรองรับผลผลิตได้หรือไม่ และที่สำคัญก็คือ ผลผลิตเหล่านั้น จะพอคุ้มทุนหรือไม่ ในเรื่องของราคาสผลผลิต เป็นที่รู้กันดีอยู่ว่า ราคาสผลผลิตทางการเกษตรนั้น ผู้เป็นเจ้าของผลผลิตไม่เคยกำหนดราคาเองได้เลย แต่พ่อค้าจะเป็นผู้ตั้งราคาเองตามใจชอบ คนที่ไม่เคยเป็นชาวไร่ชาวนาแล้วก็คงจะ 모르 ความเจ็บปวดเหล่านี้ใครจะเป็นผู้ปลดเปลื้องให้ชาวนาได้ ผลประโยชน์ตกอยู่กับพ่อค้า แต่ชาวนาก็ยังยากจนอยู่เช่นเดิม เรื่องนี้ก็ขอให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบช่วยด้วยเถิดครับ

รายการได้กล่าวตำหนิการวางนโยบายของหน่วยงานราชการ ที่ปราศจากการพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เหมาะสม กล่าวคือให้ชาวนาปลูกอย่างอื่นแทนข้าวเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำขาดแคลน โดยขาดการไตร่ตรองว่าชาวนาอาจจะไม่มีความชำนาญเพียงพอที่จะปลูกพืชอย่างอื่น และเรื่องของตลาดที่จะรับซื้อผลผลิตนั้น ๆ นอกจากนั้น ชาวนายังต้องเผชิญกับปัญหาการกดราคาสินค้าของพ่อค้าคนกลางอยู่ตลอดเวลาจนทำให้ชาวนาไม่เคยยิ้มตาอำปากได้ ในตอนท้าย รายการยังได้เรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกมาสอดส่องดูแล หรือ ดำเนินการบางอย่างให้ชาวนามีสภาพที่ดีกว่านี้

จากตัวอย่างทั้งสอง จะเห็นได้ว่า รายการได้แสดงออกถึงการมีสำนึกเรื่องมวลชนของสถาบันทหาร ที่เดือดร้อนกับความทุกข์ยาก และ ความไม่สะดวกของมวลชนที่ได้รับจากการบริการของหน่วยงานต่าง ๆ โดยพยายามจะแสดงให้เห็นว่า สถาบันทหารนั้นเอาใจใส่ต่อความเดือดร้อนของมวลชนทั่วไป จะเห็นได้ว่าประเด็นที่รายการนำเสนอ นั้น ได้แก่ประเด็นเรื่องรถเมล์ที่เป็นกิจกรรมขนส่งมวลชนซึ่งมีประชาชนใช้บริการเป็นจำนวนมาก และเรื่องความเดือดร้อนของชาวไร่ชาวนา ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศในนี้สถาบันทหารได้แสดงบทบาทของตนในฐานะผู้เป็นตัวกลาง เป็นกระบอกเสียงแทนประชาชนในการเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ ที่ประชาชนมีความคาดหวัง

อยู่ โดยให้หน่วยงานต่าง ๆ ทบทวนการปฏิบัติงานของตน และ ปรับปรุงงานนั้นให้สอดคล้องกับ ความคาดหวังของประชาชน ซึ่งรายการได้พยายามแสดงให้เห็นว่า ในที่สุดแล้ว การเรียกร้อง ดังกล่าว ก็เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาให้ประชาชน ให้ได้รับความสะดวกสบาย และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.3. บทบาทในการชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหา

- ในด้านการทำนาปรังนั้น เกษตรกรไม่ควรเสี่ยงทำนาปรัง เพราะไม่มีน้ำเพียงพอ และทางกรมชลประทานก็จะไม่ปล่อยน้ำออกมาช่วยอย่างแน่นอน

- น้ำนั้นเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับประเทศเกษตรกรรมอย่างเราเนะครับ แม้ว่า จะเข้าในช่วงฤดูฝนแล้วก็ตาม แต่ปริมาณน้ำฝนที่จะตกลงมากี่ยังมีจำนวนไม่เพียงพอเนะครับ ดังนั้น การใช้น้ำอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการเกษตร เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน การประหยัดใช้จะช่วย ผ่อนคลายการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง อย่างน้อยก็จะทำให้เรามีน้ำใช้ตลอดปีครับ

- ในขณะที่ความเจริญทางวัตถุก้าวไปอย่างไม่หยุดยั้ง ความเจริญทางจิตใจกลับ ลดต่ำลง ชาวความแล้งน้ำใจของคนไทยมีเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันคนไทยมีความแล้งน้ำใจต่อกันมากขึ้น จนน่าเป็นห่วง และทำให้สถิติตัวเลขของคนไทยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตมีจำนวนสูงขึ้น การแก้ไข ปัญหาดังกล่าวนี้นี้ ทุกคนควรหันมารณรงค์เรื่องการมีน้ำใจ ปลูกจิตสำนึกความดีงามของสังคมไทยใน อดีตให้กลับคืนมา นำหลักธรรมอันประเสริฐที่มนุษย์ควรยึดมั่นปฏิบัติต่อกันในเรื่องของพรหมวิหารสี่ ประการ เพื่อช่วยจรรโลงจิตใจมนุษย์ให้ทุกคนเป็นมิตรที่ดีต่อกัน

รายการได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้จะ ช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น คนเป็นมิตรต่อกันมากขึ้นนั่นเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตัวบทของรายการมีการ แอบแฝงความตั้งใจทางการสื่อสารบางอย่างเอาไว้ ภายใต้ข้อเท็จจริงที่นำเสนอโดยการขมวดประเด็นตอน ท้ายบทความที่ออกอากาศ ยกตัวอย่างเช่น รายการนำเสนอข้อเท็จจริงเรื่องปัญหาภัยแล้ง โดยเริ่มต้น ที่ตัวเลขของปริมาณน้ำในเขื่อนต่างๆ ลดน้อยลง แล้วจึงจะสรุปตอนท้าย โดยการชี้แนะวิธีการแก้ไข ปัญหา ซึ่งเจตน์จำนงค์ที่แอบแฝงมาในปฏิบัติการทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นก็คือ ความพยายามที่จะ แสดงให้เห็นว่า ทหารไม่เพียงแต่เล่นบทบาทแสดงความห่วงใยสังคมเท่านั้น แต่ทหารยังสามารถเล่น บทบาทในฐานะหัวหอกของสังคมที่จะชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ แม้ว่าปัญหาดังกล่าวจะไม่ เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางทหารเลยก็ตาม

กล่าวโดยสรุป ตัวบทของรายการ “ใจถึงใจ” มักจะสร้างความหมายแฝงเร้นที่ซ่อนความ ตั้งใจบางอย่างทางการสื่อสารเอาไว้ นั่นก็คือการสร้าง ความหมายว่าทหารยืนอยู่ข้างเดียวกับ ประชาชน โกลีตประชาชน เพราะทหารมีความห่วงใยต่อประเด็นปัญหาต่างๆ ที่มวลชนต้องเผชิญ อยู่ในชีวิตประจำวัน กระบวนการสร้างความหมายดังกล่าวยังได้มีการผลิตซ้ำ และตอกย้ำด้วย

ข้อความที่แสดงให้เห็นว่า ปัญหาทุกอย่างต้องการความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขจากทุกฝ่ายในสังคม ทหารไม่ได้แก้ไขปัญหาทุกอย่างได้โดยลำพัง แต่กระนั้นก็ดี ทหารมีความรู้ ความสามารถในการชี้แนะหนทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนทำหน้าที่ในการเรียกร้องให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบต่อการบริการมวลชนหันมาปรับปรุงการทำงานของตน บทบาทของทหารที่แสดงออกในรายการดังกล่าว จึงเป็นบทบาทของสื่อมวลชนที่น่าเสนอประเด็นปัญหาต่าง ๆ และเป็นสื่อกลางในการเรียกร้องให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในสังคม และกระตุ้นให้หน่วยงานอื่น ๆ ตูเลเอาใจใส่ประชาชนนั่นเอง

2.4. บทบาทในการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ของประชาชน

- สำหรับการปราบปรามยาเสพติดในภาคใต้นั้นก็เนื่องจากยาเสพติดได้มีการแพร่ระบาดไปสูงมาก จึงได้มีการดำเนินการเปิดศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดภาคใต้ขึ้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายนที่ผ่านมาครั้งนั้น ศูนย์ปฏิบัติการดังกล่าวได้มีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการ 14 จังหวัดในภาคใต้รวมทั้งสิ้น 41 ชุด ด้านกำลังก็ประกอบไปด้วยตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจภูธร กำลังฝ่ายทหาร กำลังของ ปปส. รวมทั้งกลุ่มผู้นำทางศาสนานะครับ และการทำงานนั้นก็แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ หนึ่ง ส่วนของการข่าวกับการปฏิบัติการ ซึ่งจากที่ผ่านมา การปราบปรามยาเสพติดจะกระทำไปในทางลับ แต่ต่อไปนี้จะไม่เป็นความลับอีกต่อไปแล้ว โดยจะให้มีการดึงเอาสื่อมวลชนเข้ามาร่วมเข้ามาร่วมปฏิบัติการด้วย

จากตัวบทดังกล่าว แม้ว่าปัญหายาเสพติดจะไม่ได้เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ และภารกิจของทหารโดยตรง แต่ทหารก็เข้าไปมีบทบาทโดยร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในการปราบปรามยาเสพติด แสดงให้เห็นถึงความห่วงใยต่อประเด็นปัญหาอื่น ๆ นอกจากภาชนะหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งการขยายบทบาทหน้าที่ของทหารเข้าไปในกิจการพลเรือนนี้ ยังสะท้อนให้เห็นในเนื้อหาของรายการตอนอื่น ๆ อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนดังตัวอย่างต่อไปนี้

- มีรายงานจากจังหวัดสงขลานั้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายนนี้ได้เกิดภาวะน้ำท่วมในหลายพื้นที่ของจังหวัดสงขลา ได้แก่พื้นที่ตลอดแนวฝั่งทะเลสาป จากเขตอำเภอระโนด สะทิงพระสิงหนคร ซึ่งเกิดจากสภาวะฝนตกหนักในช่วงที่ผ่านมา เป็นเหตุให้น้ำฝนไหลบ่าจากภูเขา ความช่วยเหลือทางฝ่ายทหารนะคระ พลอากาศเอก วรรณาท อภิจาร์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด กล่าวว่าการกองทัพได้มีมาตรการล่วงหน้าแล้วในส่วนมาตรการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบอุทกภัย แม้ว่าจะสามารถปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำสั่ง แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทีหลัง และก็ถ้าเกินขีดความสามารถนะคระ ก็ให้ร้องขอการสนับสนุนจากส่วนกลางได้ทันที ซึ่งก็ได้เตรียมพร้อมไว้แล้ว ตลอดจนการสร้างซ่อมแซมหลังน้ำลดด้วยนะคระ ในส่วนของกองทัพบก พลเอก วิมล วงศ์วานิช ผู้บัญชาการทหารบก ก็ได้สั่งการให้กองทัพภาคที่ 4 ติดตามสถานการณ์อุทกภัยภาคใต้ และก็ให้เตรียมการช่วยเหลือราษฎรอย่างเต็มที่ ซึ่งพลโทกิตติ รัตนฉายา แม่ทัพภาคที่ 4 ได้สั่งการ

ไปยังมณฑลทหารบก จังหวัดทหารบก แล้วก็หน่วยงานทหารในพื้นที่เตรียมกำลังพล และ ยุทธโศภกรณ์ เพื่อเตรียมช่วยเหลือราษฎร โดยให้ประสานงานกับอำเภอและกิ่งจังหวัดแล้วนะคะ พร้อมกับขณะนั้นะคะ ได้มอบหมายให้รองแม่ทัพภาคที่ 4 คือ พลตรี วินัย บริบูรณ์นางกูร เดินทางไปตรวจ เยี่ยมประชาชนแล้วคะ งานช่วยเหลือประชาชนนั้น นอกจากจะมีหน่วยราชการส่วนต่าง ๆ ร่วมมือกัน แล้ว กองทัพยังถือเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งที่จะต้องกระทำโดยเร่งด่วน และ ต่อเนื่อง กองทัพพร้อมที่จะ ให้ความช่วยเหลือประชาชน เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญคะ

- ในส่วนของการเตรียมการให้ความช่วยเหลือภาวะภัยแล้งนั้น พลเอก จรุงชัย พลสนองเสนาธิการทหารก็ได้เปิดเผยว่า พลอากาศเอก วรนาถ อภิจักรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด นอกจากจะมอบหมายนโยบายในหน่วยพื้นที่แล้ว ก็ยังได้ติดตามสถานการณ์ภัยแล้งในพื้นที่ต่างๆมา โดยตลอด ซึ่งจากการเดินทางไปเยี่ยมหน่วยในพื้นที่นั้นๆ ท่านก็ได้ย้าให้หน่วยต่างๆ โดยเฉพาะ กรมป. กลาง เตรียมการช่วยเหลือ และให้สามารถออกทำการช่วยเหลือได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำสั่ง การ

จากเนื้อหาของรายการ สามารถสรุปได้ว่าบทบาทของทหารนั้น นอกจาก จะรับผิดชอบในกิจการทางความมั่นคงทางการทหารแล้ว ทหารยังได้แสดงบทบาทช่วยเหลือประชาชน ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือเมื่อมีปัญหาเร่งด่วนอีกด้วย แม้ว่าจะเป็นปัญหาทางพลเรือน ลักษณะ ความช่วยเหลือที่ทางทหารตระเตรียมไว้ก็คือ การตรวจเยี่ยมหน่วยพื้นที่ต่าง ๆ และส่งกำลังช่วยเหลือ ดังที่เนื้อหาของรายการกล่าวว่า ทหารมีการเตรียมการและแสวงหามาตรการช่วยเหลือไว้ล่วงหน้า และ อนุญาตให้แต่ละพื้นที่ดำเนินการช่วยเหลือได้ทันทีโดยไม่ต้องรอฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ได้สะท้อน ให้เห็นถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่ฉับไว และประสิทธิภาพขององค์กรในการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ต่างๆ นั้นก็คือ ทหารในฐานะองค์กรที่มีทรัพยากร อาวุธยุทธโศภกรณ์ที่เพียบพร้อม (แม่ทัพภาคที่ 4 ให้หน่วยงานทหารในพื้นที่เตรียมกำลังพล และ อาวุธยุทธโศภกรณ์เพื่อช่วยเหลือราษฎร) มีการจัดตั้งองค์กรที่ เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ (สามารถปฏิบัติการให้การช่วยเหลือได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำสั่ง แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบที่หลัง) สถาบันทหารจึงสามารถเล่นบทบาทในงานภารกิจของพลเรือน ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างฉับไว เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้เร็วที่สุด

จากตัวบทของรายการที่กล่าวว่า "ช่วยเหลือได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำสั่ง การ" นั้น ได้แสดงให้เห็นถึงนัยแฝงที่ต้องการจะแก้ไขภาพพจน์ขององค์กรราชการทั่วๆ ไปที่คนมักจะมี มองว่ามีการทำงานที่ล่าช้า เพราะต้องรอรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาก่อนออกไป แล้วใส่ภาพองค์กรที่มี ประสิทธิภาพในการเผชิญกับวิกฤตการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเข้าไปแทนที่ จะเห็นได้ว่า รายการมี การวางรูปแบบในการใช้ภาษาเพื่อสร้างความหมายที่แสดงออกถึงขีดความสามารถ ความรวดเร็ว ฉับไว และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจ เพื่อยืนยันขีดความสามารถขององค์กรว่าสามารถทำ หน้าที่ บทบาทในหลาย ๆ ทางได้ดี แม้ว่าจะไม่ใช่บทบาททางการทหารก็ตาม

อย่างไรก็ดี รายการได้สะท้อนให้เห็นว่าการปฏิบัติการกิจของกองทัพนั้น เป็นไปเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานของรัฐบาลเป็นหลัก ดังตัวอย่าง

- ส่วนกรณีที่เคยมีปัญหาประชาชนพียงฝ่ายกันน้ำในบางพื้นที่นั้น กองทัพ ก็จะให้เจ้าหน้าที่ทำการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงผลดีผลเสีย เพื่อช่วยรัฐบาลแก้ไขปัญหาก็ทางหนึ่ง ด้วยครับ นั่นก็เป็นภาวะที่น่าเป็นห่วงมากในขณะนี้ครับ เราก็จะต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งตัวเกษตรกรเอง และ ส่วนราชการละครับ เพื่อชะลอความวิกฤตของปัญหาในช่วงที่ยังแห้งแล้งอยู่ นี้ ครับ

รายการได้สร้างความหมายให้แก่ทหารว่า บทบาทที่ทหารเล่นอยู่นั้น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติการกิจอะไรก็ตาม จะ เป็นไปเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาลทั้งสิ้น ในที่นี้ ทหารก็คือ กลไกอย่างหนึ่งของรัฐ (State apparatus) ที่ช่วยรัฐบาลปฏิบัติงาน อยู่ใต้อาณัติของรัฐ และเป็นข้าราชการประจำที่ไม่ชี้นำ ชัดแย้ง สวนทางกับรัฐบาล ตลอดจนไม่เข้าแทรกแซงการบริการ และ กำหนดนโยบายของรัฐบาล

กล่าวโดยสรุปแล้ว การบอกกล่าวเล่าแจ้งถึงผลงานของทหารที่มีต่อสังคม นั้น รายการได้สร้างความหมายเกี่ยวกับบทบาทของทหารไม่ใช่แต่เพียงบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้ป้องกันประเทศโดยใช้กำลังได้อย่างชอบธรรมเท่านั้น แต่ยังแสดงออกถึงบทบาทหน้าที่ทางพลเรือนบางอย่างที่กองทัพมีศักยภาพ และ ทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ เช่น หน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติด หน้าที่ในการประสานสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน หน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือประชาชน เพราะในภาวะที่กระแสร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศมีอยู่สูงมากเช่นนี้ การใช้กำลังทางทหารถูกลดบทบาทลงเป็นเพียงเครื่องมือทางการทูตอย่างหนึ่งเท่านั้น เนื้อหาของรายการจึงแสดงถึงความพยายามในการขยายบทบาท หน้าที่ของสถาบันกองทัพอย่างชัดเจน ซึ่งหมายความว่า แม้ว่า หน้าที่ในการรักษาความมั่นคงโดยการใช้กำลังจะลดบทบาทลง กองทัพก็ยังคงมีบทบาท และหน้าที่ทางความมั่นคงอย่างสำคัญต่อไปในการสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติ ยิ่งไปกว่านั้น ตัวบทยังได้แอบแฝงไปด้วยกระบวนการสร้างความหมาย เพื่อตอกย้ำว่า ทหารมีความสามารถ และ ประสิทธิภาพที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยร่วมมือกับหน่วยงานพลเรือนอื่นๆ

จากการวิเคราะห์เนื้อหารายการทั้งหมด จะเห็นได้ว่า รายการได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสถาบันทหารในสังคมไทยปัจจุบันว่าทหารยังคงเล่นบทบาทในฐานะนักรบผู้รักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติเป็นด้านหลัก เนื่องจากเนื้อหารายการมีความโน้มเอียงที่จะเกี่ยวข้องกับประเด็นความไม่สงบ และ ปัญหาทางชายแดนเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่รายการสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นบทบาทเสริมในการเข้าไปช่วยเหลือ ดูแลทุกข์สุขของประชาชนในฐานะผู้ที่มีขีดความสามารถ และ ทรัพยากร นอกเหนือไปจากบทบาทผู้ใช้กำลังในการป้องกันประเทศแต่เพียงอย่างเดียว และ

ท่าทีของทหารที่แสดงออกต่อปัญหาความมั่นคงของชาติที่ผ่านทางรายการนั้น ก็เป็นความมั่นคงของชาติ ที่เกี่ยวข้องกับความกินดีอยู่ดี และ คุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นสำคัญ ไม่ใช่ความมั่นคงของชาติที่เป็นนามธรรมว่าด้วย ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิของชาติไทยที่ใครจะมาย่ำยี ช่มเหงไม่ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเจตนาในการสื่อสารที่ต้องการจะแสดงให้เห็นว่า สถาบันมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปในปัจจุบัน ที่ความเดือดร้อนจากปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพ ชีวิต ปัญหาสภาวะแวดล้อม เป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่รายการ “ใจถึงใจ” หยิบยกขึ้นมา เพื่อเสนอหนทางแก้ไข และแสดงให้เห็นว่า สถาบันทหารควรมีบทบาท และมีส่วนร่วม ตลอดจนมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การสร้างความหมายที่ปรากฏในเนื้อหาของรายการ “ใจถึงใจ” แสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถในการปฏิบัติกิจการด้านพลเรือนของทหาร ดังจะเห็นได้จากวิธีการคัดเลือกประเด็นที่น่าเสนอนั้นไม่ได้มุ่งไปในเรื่องการสู้รบ และการเอาชนะกันด้วยกำลัง หรือการโจมตีฝ่ายตรงข้าม แต่กลับนำเสนอประเด็นความร่วมมือทางทหาร ความช่วยเหลือ ความเดือดร้อนของสังคม และประเด็นปัญหาในมิติอื่นๆ มากกว่า

ยิ่งไปกว่านั้น ความตั้งใจที่แฝงมากับการสื่อสารโดยผ่านทางรายการ “ใจถึงใจ” แสดงให้เห็นว่า สถาบันมิได้เล่นบทบาทหลัก เพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อรักษาอธิปไตยของชาติ แต่เพียงอย่างเดียว แต่สถาบันกำลังดำเนินบทบาทช่วยเหลือประชาชนด้วยความเป็นห่วง อยู่เคียงข้างประชาชน และทำงานรับใช้ประชาชนตลอดมา ซึ่งการปฏิบัติการทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นในครั้งนี้อาจเป็นผลกระทบจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ที่ทหารเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำ และ สูญเสียความนิยมในตัวสถาบันอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน จึงต้องกอบกู้ความนิยมที่เสียไปกลับคืนมา จะเห็นได้ว่า ในกระบวนการสร้างความหมายที่เกิดขึ้น มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงว่าทหารอุทิศกำลัง และ ทรัพยากรเพื่อความสงบสุขของประชาชนเป็นสำคัญ

ดังนั้น บทบาทของสถาบันทหารที่มีต่อส่วนอื่นๆ ในสังคมผ่านทางรายการ “ใจถึงใจ” ก็ยังคงเป็นบทบาทหลักที่คนในสังคมคาดหวัง (Role expectation) และ เป็นบทบาทหน้าที่ที่สังคมได้มอบหมายให้ นั่นก็คือ การปกป้องอธิปไตยของประเทศ โดยพยายามปรับบทบาทให้ออกมาในรูปของความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อแสวงหาสันติภาพโดยรวม พร้อมกับเสนอบทบาทเสริม อันได้แก่การอุทิศทรัพยากร กำลังของสถาบันเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน หรือ เพื่อช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในสังคมไทยให้ดีขึ้น อันจะนำมาซึ่งความแข็งแกร่งของประเทศชาติได้ในท้ายที่สุด

ดังนั้น ผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่า การสื่อสารที่เกิดขึ้นในประเด็นเหล่านี้ มีอะไรบางอย่างที่เอามาแอบแฝงอยู่ด้วย และถูกนำมาแสดงออกในปฏิบัติการทางการสื่อสารที่เกิดขึ้น นั่นก็คือ ความตั้งใจ (intention) ที่จะตอบโต้ (react) กับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน นั่นก็คือ การลดความสำคัญของมิติทางการทหาร และ ภาวะตกต่ำทางภาพพจน์ และ เกียรติภูมิของสถาบันทหารภายหลังความพยายามที่จะกลับเข้ามามีอำนาจทางการเมืองอีกครั้งในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม ปี 2535 การตอบโต้สถานการณ์ดังกล่าว ส่วนหนึ่งก็คือ การผลิตรายการ “ใจถึงใจ” ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแอบแฝงบทบาทใหม่ของทหารที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย